

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ville Peurala

Sukupolvenvaihdos Yrityksessä X

Liiketalous
2017

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Ville Peurala
Opinnäytetyön nimi	Sukupolvenvaihdos yrityksessä x
Vuosi	2017
Kieli	suomi
Sivumäärä	45 + 2 liitettä
Ohjaaja	Jukka Niittykoski

Tässä opinnäytetyössä käsitellään sukupolvenvaihdosta verotuksen kannalta rakennuslalla toimivassa yrityksessä. Tavoitteena tutkimuksessa oli löytää jatkajan ja luopujan kannalta paras tapa toteuttaa sukupolvenvaihdos niin, että selvittäisiin mahdollisimman pienillä veroseuraamuksilla. Jatkajaksi yritykselle on valikoitunut yrittäjän tytär hänen puolisonsa kanssa ja sukupolvenvaihdos on tarkoitus toteuttaa yli kymmenen vuoden kuluttua. Sukupolvenvaihdoksessa verosuunnittelu on haastavaa ja onkin syytä pohtia, kannattaako yritysmuotoa vaihtaa ennen omistajan vaihdoksen toteutusta.

Työssä on teoria- ja case-osuus. Teoriaosuudessa käydään läpi sukupolvenvaihdosta prosessina, erilaisia tapoja suorittaa luovutus ja huojennukset verotuksessa. Työssä kerrotaan myös eroista yritysmuotojen välillä, yritysmuodon muuttamisesta sekä yrityksen arvottamisesta. Internetsivustojen sekä painettujen kirjallisuuden lisäksi lähteinä työssä on käytetty tapaukseen liittyviä lakeja sekä yrittäjän haastatteluja. Case-osuudessa mietitään eri luovutustapoja sekä yritysmuodon muuttamista kohdeyrityksen näkökulmasta ja määritellään yritykselle sen arvo. Tutkimuksessa käytetään laadullista tutkimusta, sillä laskelmat perustuvat yrityksen tilinpäätöksiin ja yrittäjän haastatteluihin.

Tulosten perusteella yrityksessä välttyttäisiin parhaiten veroseuraamuksilta, jos yritysmuotoa vaihdettaisiin kymmenen vuotta ennen sukupolvenvaihdosta toiminnimestä henkilöyhtiöksi tai ensin henkilöyhtiöksi ja sitten myöhemmin osakeyhtiöksi. Kauppahinnaksi tulisi summa, joka olisi yli 50 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta. Tällä tavoin voitaisiin hyödyntää sekä tuloverolain että perintö- ja lahjaverolain mukaista sukupolvenvaihdoshuojennusta, jolloin luopujaa ei veroteta luovutusvoitosta eikä jatkajaa saamastaan lahjasta.

ABSTRACT

Author	Ville Peurala
Title	Generation change in a Company (Company X)
Year	2017
Language	Finnish
Pages	45 + 2 Appendices
Name of Supervisor	Jukka Niittykoski

The objective of the study was to find the best way to transfer business to the next generation. The aim was to especially look at the matter from taxation's point of view. Tax planning can be challenging for a company going through the generational change and that is why it might be better for the company to transfer the ownership of the company before implementing the generational change. The enterprise is going to be continued by the business owner's daughter with her spouse and the company is working in the construction field. After the generational change the current owner will retire.

The study consists of a theory section and an empirical section. In the theory section the generational change process is described as well as different ways to turn over the company to the new generation. In addition the study explains the differences between different forms of businesses and how to change the form of the company and how to calculate the value of the company. The empirical section of the study studies the same things as the theory section but from the target company's point of view. Sources for the study consists of literature, the Internet, laws and interviews with the current business owner. Calculations for the study have been based on the company's financial statements as well business owner's interviews.

According to the results of the study the best way to avoid taxes is to change the current company form ten years before the generational change. At first the company should be changed to a partnership and possibly later to a limited company. The price of the sale should be over 50 percent of the company's current value. Both the current business owner and the continuer are entitled to tax relieves by using these methods to implement the generational change. This way the company is not given to the continuer in form of a present and the current business owner is not taxed on the transfer gain from assignment according to the tax authorities.

Keywords   a generation change, taxation, company form,
change of company form

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	8
1.1	Taustaa	8
1.2	Tavoite ja tutkimusongelma.....	9
1.3	Rajaukset ja reunaehdot	9
1.4	Rakenne.....	10
2	SUKUPOLVENVAIHDOS	11
2.1	Sukupolvenvaihdoksen suunnittelu	12
2.2	Sukupolvenvaihdoksen verotus	13
2.3	Yrityksen luovutustavat	14
3	HUOJENNUKSET	16
3.1	Luovutusvoittoverovapaus	16
3.2	Luovutuksensaajan huojennukset	18
3.3	Lahjansaajan verohuojennus	19
3.4	Maksuaika	19
4	ERI YRITYSMUODOT JA NIIDEN VEROTUS	20
4.1	Yksityinen elinkeinoharjoittaja.....	20
4.2	Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö.....	21
4.3	Osakeyhtiö	22
5	YHTIÖMUODON MUUTOKSET	25
5.1	Tasejatkuvuus	25
5.2	Toiminimi avoimeksi yhtiöksi tai kommandiittiyhtiöksi.....	26
5.3	Toiminimi osakeyhtiöksi	26
5.4	Henkilöyhtiö osakeyhtiöksi	27
6	YRITYKSEN ARVON MÄÄRITTÄMINEN	29
6.1	Substanssiarvo.....	29
6.2	Yhtiön tuottoarvo	29
7	SUKUPOLVENVAIHDOS KOHDEYRITYKSESSÄ	31
7.1	Kohdeyrityksen arvonmääritys	31

7.2	Lahjaluonteinen kauppa	33
7.3	Veroseuraamukset eri luovutustavoille.....	35
7.4	Kohdeyrityksen yritysmuodon muuttaminen.....	37
7.4.1	Toiminimi avoimeksi yhtiöksi	37
7.4.2	Toiminimi kommandiittiyhtiöksi	39
7.4.3	Toiminimi osakeyhtiöksi.....	40
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	41
9	POHDINTA.....	44
	LÄHTEET.....	46
	LIITTEET	

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Lahjaverosteikko ensimmäisessä veroluokassa. (Perintö- ja lahjaverolaki 3:19a§).....	35
Taulukko 2. Eri luovutustapojen veroseuraamukset osakeyhtiössä ja henkilöyhtiöissä.	36

LIITELUETTELO**LIITE 1.** Lähdeviittaukset ja lähdeluettelon teko**LIITE 2.** Laskuja

1 JOHDANTO

Tämän luvun tarkoituksena on käsitellä valitun aiheen taustoja sekä syitä siihen miksi aihe on ajankohtainen. Luvussa rajataan aihe täsmällisemmäksi sekä esitellään myös tutkimuksen tavoite. Tutkimuksen tarkastelu on helpompaa johdannon jälkeen.

1.1 Taustaa

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus kertoo, että Suomessa oli vuonna 2016 330 000 yrittäjää ja yrittäjäperheen jäseniä. Luku on pysynyt samana kuin vuonna 2013, jolloin 33 prosenttia näistä yrittäjistä ja yrittäjäperheen jäsenistä oli 55–74 vuotiaita. Tämä ikäryhmä on ollut viime vuodet tasaisessa kasvussa, sillä vuonna 2000 vastaava lukema oli 20 prosenttia ja vuoteen 2007 mennessä se oli kasvanut jo lukemaan 29,4 prosenttia. Vuodesta 2010 vuoteen 2013 kasvua oli enää vain 0,4 prosenttia, joten ikäryhmän huippu lähestyy. (Varamäki, Heikkilä, Tall, Viljamaa & Länsimaa. 2013) Työvoimatutkimus kertoo sen, että suuret ikäpolvet ovat todella suuri yrittäjäryhmä, joka on pian jäämässä pois työelämästä. Tämä aiheuttaa yrittäjyyden siirtymisen seuraavalle sukupolvelle, joka tarkoittaa useassa yrityksessä sukupolven vaihdosta.

Tässä opinnäytetyössä käydään läpi toiminimen sukupolvenvaihdosta. Vuonna 2015 elinkeinoelämän keskusliiton ja perheyrittäjien liiton tekemässä tutkimuksessa paljastui, että vuosien 2012–2015 välisenä aikana 15 prosentissa yrityksistä oli tehty sukupolvenvaihdos. Näitä tuloksia verratessa vuoden 2012 tutkimukseen voidaan todeta, että sukupolvenvaihdosten osuus yrityksissä oli huomattavan suuri vuosina 2012–2015. Vuoden 2012 tutkimuksessa sukupolvenvaihdos oli ajankohtainen yli kolmannekselle yrityksistä seuraavan viiden vuoden aikana. Vuoden 2012 perheyrittäjien barometrin perusteella sukupolvenvaihdoksen ajankohtaisuus oli noussut 10 prosenttia vuodesta 2011 vuoteen 2012. (Perhebarometri 2015)

Suurimpia hankaluuksia sukupolvenvaihdoksissa aiheuttavat yleensä hinnanmuodostus, jatkajan valinta sekä epäammattimaiset asiakirjat. Myös yrityksen arvon

määrittäminen on yleensä vaikeaa, sillä yrittäjän tunneasiat saattavat vaikuttaa siihen voimakkaasti.

Tutkimus on ajankohtainen lähiaikoina myös kohdeyrityksessä, joka toimii rakennusosalalla. Yrityksessä aiotaan toteuttaa sukupolvenvaihdos seuraavan 5–10 vuoden aikana.

1.2 Tavoite ja tutkimusongelma

Tavoitteena tutkimuksella on selvittää toiminimen sukupolvenvaihdoksen eri vaihtotavat sekä niistä aiheutuvat veroseuraamukset. Tutkimuksella on tarkoitus tutkia, kuinka saadaan verotus mahdollisimman kevyeksi sekä luopujalle että jatkajalle.

Myös veroseuraamusten selventäminen on tutkimuksen tavoitteena, sillä perintö- ja lahjavarotusta on pidetty perheyrittysbarometrien perusteella jo pitkän aikaa yrittäjien mielestä vaikeana. Näiden verotusasioiden vaikeus on vastaajien mielestä yhä suurimpia syitä siihen, ettei sukupolvenvaihdosta ole toteutettu. (Perheyrittysbarometri 2015)

Tutkimusongelmia tälle tutkimukselle ovat:

1. Mitä vaihtotapoja sukupolvenvaihdoksella on?
2. Kuinka yhtiömuodon vaihtaminen vaikuttaa sukupolvenvaihdokseen?
3. Miten verotuksen saa mahdollisimman kevyeksi sekä luopujalle että jatkajalle?

1.3 Rajaukset ja reunaehdot

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on keskittyä toiminimen sukupolvenvaihdokseen luopujan ja myös jatkajan näkökulmasta. Työ on rajattu koskemaan pääasiassa toiminimen vaihtotapoja, mutta myös yhtiömuodon muuttamisen avulla tehtyä sukupolvenvaihdosta. Kohdeyrityksen yhtiömuoto on toiminimi tällä hetkellä. Enimmäkseen tutkimuksessa käydään läpi vaihtotapoja, joissa yrittäjä on elossa, mutta käsitellään myös perinnön tai testamentin välityksellä tapahtuvat siirtymät.

Myös jokaisen vaihtotavan veroseuraamukset sekä erilaiset huojennukset on tarkoitus käydä läpi tutkimuksessa.

1.4 Rakenne

Ensimmäinen luku johdattaa lukijan itse aiheeseen. Luvun tavoitteen on antaa lukijalle taustatietoa aiheesta sekä luoda pohja, jonka avulla lukija voi lähestyä itse tutkimusta. Toisen luvun tarkoituksena on käydä läpi erilaisia vaihtotapoja sukupolvenvaihdokseen sekä yleisesti käydä sukupolvenvaihdosta läpi. Luvun jälkeen lukijan tulisi olla tietoinen vaihtotavoista ja niiden käytöstä. Kolmannessa luvussa käydään läpi erilaisia huojennuksia, joita sukupolvenvaihdoksessa voi saada. Neljännessä luvussa käydään läpi erilaisten yritysmuotojen verotuksia, jotka käydään läpi lainsäädäntöön perustuvilla säännöksillä. Viidennessä luvussa käsitellään yhtiömuunnoksia ja kuinka niitä toteuttaa. Luvun pitäisi selventää lukijalle sen, millä yhtiömuodoilla yrityksen voi siirtää jatkajalle ja mitä vaaditaan sen suorittamiseksi. Kuudes luku käsittelee yrityksen arvonmäärityksen perusteita, jonka avulla saadaan määriteltyä arvo yritykselle. Seitsemännessä luvussa teoriaa sovelletaan kohdeyritykseen ja saada selville eri veroseuraamukset sekä luopujalle että jatkajalle eri tavoilla tehdä sukupolvenvaihdos. Viimeisessä luvussa on omaa pohdintaa siitä, millä tavalla tulisi suorittaa sukupolvenvaihdos kohdeyrityksessä.

2 SUKUPOLVENVAIHDOS

Sukupolvenvaihdoksessa on kyseessä tapahtuma, jossa liiketoiminta tai yritys siirtyy toiminnan jatkajalle joko yrittäjän elinaikana tai perintönä kuoleman jälkeen. Toiminnan jatkaja voi olla joko luopuvan yrittäjän lähisukulainen tai joku täysin ulkopuolinen henkilö. Terminä sukupolvenvaihdosta käytetään lähinnä tapauksissa, joissa toiminnan jatkaja on yrityksen lähisukulainen. Muissa tapauksissa puhutaan yleensä liiketoiminnan myynnistä. (Immonen & Lindgren 2006, 15.)

Sukupolvenvaihdos on aina jokaisessa tilanteessa erilainen tapahtuma, jossa saattaa olla yrityksen luovuttajan elämäntyön siirtyminen täysin uusiin käsiin. Tällaisissa tilanteissa asioihin saatetaan suhtautua hyvinkin tunnepitoisesti ja yrityksen luovuttajalla saattaa olla hyvin selkeä näkemys siitä, missä muodossa ja kenelle hänen yrityksensä siirtyy seuraavaksi. Luopuja voi myös jäädä osakkaaksi yritykseen siirtymäajaksi, jos luopuminen aiheuttaa liikaa tunteita ja hän haluaa varmistaa jatkuvuuden (Immonen & Lindgren 2006, 16–17). On kuitenkin sekä yrityksen luopujan että jatkajan etu, että yritys pysyisi elinvoimaisena myös sukupolvenvaihdoksen jälkeen. Näin ollen suunniteltaessa täytyy kuitenkin selvittää myös taloudelliset tekijät ja seuraamukset eri vaihtoehdoille. Näistä tekijöistä tärkeimmät ovat varmastikin veroseuraamukset, jotka voivat kohdistua jatkajaan, luopujaan, yritykseen tai kaikkiin näistä. Yritys voidaan siirtää toiminnan jatkajalle joko lahjana, kauppana tai lahjaluontoisena kauppana. Jos yrittäjä kuolee ennen sukupolvenvaihdosta, siirtyminen tapahtuu perintönä tai testamentilla. (Tomperi 2014, 148)

Perhepiirin välillä tapahtuvaan omistajavaihdokseen voidaan monissa erilaisissa tilanteissa hyödyntää verolainsäädöksiin kuuluvia erityisiä huojennussääntöjä. Jos vastuullista jatkajaa ei löydy yritykselle perheestä tai lähisuvusta, voidaan yritys siirtää myös henkilöstölle tai täysin ulkopuoliselle henkilölle. (Juusela & Tuominen 2010, 13.) Jatkajan löytyminen lähipiiristä on tärkeää varsinkin tilanteissa, joissa hiljaisella tiedolla, pitkäaikaisilla sidosryhmäsuhteilla, ”learning by doing” –toimintatavoilla ja organisaation sisäisellä ymmärtämisellä on suuresti merkitystä yrityksen kilpailukykyyn. (Royer, Simons, Boyd & Rafferty 2008, 3)

Sukupolvenvaihdos saattaa tulla eteen myös normaalia ennemmin yrittäjän kuoleman takia. Pitkä suunnittelu-aika ja oikea hinnoittelu ovat kuitenkin avain onnistuneeseen omistajanvaihdokseen. Jatkajan olisi hyvä olla perehtynyt yrityksen toimintaan, kulttuuriin, päätöksentekoon ja johtajuuteen ennen omistajana aloittamista. Näin hänellä olisi hyvät edellytykset jatkaa tai jopa parantaa onnistunutta yritystoimintaa. (Immonen & Lindgren 2009, 1-3.)

2.1 Sukupolvenvaihdoksen suunnittelu

Onnistuneesti tehty sukupolvenvaihdos on monimutkainen prosessi, johon tarvitaan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Kaikki parhaat mahdolliset käytettävissä olevat keinot on käytävä läpi yksityiskohtaisesti. Parhaissa tapauksissa sukupolvenvaihdoksen suunnittelu alkaa jo vuosia ennen varsinaista omistajanvaihdosta ja yritysvarallisuuden luovutusta. (Immonen & Lindgren 2009, 2-4.)

Mikäli sopiva jatkaja ei ole etukäteen tiedossa, täytyisi jatkajan etsimiseen käyttää suunnitteluvaiheessa tarpeeksi aikaa. Tällä varmistetaan se, että jatkajalla olisi tarpeeksi aikaa valmistautua niin osaamisen kannalta kuin henkisestikin tulevaan omistajanvaihdokseen, sillä hänelle siirtyy yrityksen mukana suuri määrä vastuuta huolehdittavakseen. Myös luovuttajan henkinen sopeutuminen uuteen tilanteeseen tulisi huomioida, sillä yrityksen mukana saattaa lähteä hänen elämäntyönsä. Luopumista voisi helpottaa sopivalla siirtymäajalla, jonka aikana vanha yrittäjä olisi vielä yrityksen toiminnassa mukana omistusjärjestelyn jälkeen. (Immonen & Lindgren 2009, 2-4.)

Heinosen (2005, 26–27) mukaan sidosryhmien huomioiminen on myös erityisen tärkeää, koska sukupolvenvaihdos koskee myös heitä. Aikaisessa vaiheessa aloitettu ja huolellisesti toteutettu sukupolvenvaihdoksen suunnittelu herättää yhteistyökumppaneissa luottamusta yrityksen toimintaan. Suunnittelussa on tärkeä miettiä keitä kaikkia vaihdos koskettaa, sillä sukupolvenvaihdoksen onnistumiseen saattavat vaikuttaa myös ne perheenjäsenet, jotka eivät ole yritystoiminnassa mukana.

Erilaisten verotustekijöiden takia sukupolvenvaihdoksen suunnittelu olisi hyvä aloittaa jo 5-10 vuotta ennen varsinaista omistajanvaihdosta. Verolainsäädännön nopea muuttuminen on hyvä ottaa huomioon suunnittelussa, sillä se voi vaikeuttaa suunnittelua erityisesti tilanteissa, joissa toimenpiteet jakautuvat useaan vaiheeseen. Eri toimenpiteiden toteuttamiseen vaadittava aika vaihtelee muutamasta päivästä useaan kuukauteen, mikä on hyvä huomioida menettelytapoja valittaessa. Ajalla on merkitystä myös verotusta suunniteltaessa, sillä osa verohuojennuksista vaatii riittävän aikamäärään täyttymisen. Ajalla on myös suuri merkitys vastuun kantamisen ja ulkoisen kuvan kannalta. (Immonen & Lindgren 2009, 4)

Tekninen toteutus tulevasta sukupolvenvaihdoksesta olisi hyvä suunnitella käytännössä. Se mitä siirretään ja miten se toteutetaan edullisimmin, on mietittävä jo suunniteltaessa. Sen mukaan olisi päätettävä, tuleeko esimerkiksi yrityksen yhtiömuotoa vaihtaa tai yritystä ja yrityksen varallisuutta jakaa pienempiin osiin edullisimman omistajanvaihdoksen aikaansaamiseksi. Lainsäädännössä voi kuitenkin lukea, että saadakseen verohuojennukset, täytyy vastaavien muutosten olla tehtynä jo kymmenen vuotta ennen varsinaista sukupolvenvaihdosta. (Heinonen 2005, 27)

2.2 Sukupolvenvaihdoksen verotus

Verotuksen kannalta sukupolvenvaihdoksessa tarkoitetaan tilannetta, jossa pyritään omistajanvaihdoksessa minimoimaan jatkajan ja/tai luopujan verovaikutukset. Lähtökohtaisesti omaisuuden luovutukset ovat aina veronalaisia. (Juusela & Tuominen 2010, 14)

Lainsäädännössä on toki myös useita poikkeuksia. Sekä luopujalle että jatkajalle on mahdollista saada huojennuksia verotukseen tuloverolain ja perintö- ja lahjaverolain mahdollistamana. Tämän takia sukupolvenvaihdoksen toteuttamistapoihin ja niiden veroseuraamuksiin on hyvä perehtyä kunnolla ennen edessä olevaa vaihdosta. Huojennukset voi myös menettää vahingossa, jos sukupolvenvaihdoksessa ei noudateta tarkasti säädettyjä säännöksiä tai muuten toimitaan huolimattomasti. Perhepiirin välillä tapahtuvassa sukupolvenvaihdoksessa usein tärkeimmäksi sei-

kaksi nouseekin juuri verorasituksen minimoiminen kaikilta osapuolilta. (Juusela & Tuominen 2010, 14–15)

Yrittäjän elinaikana sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa monella eri tavalla, mutta yrittäjän kuoleman jälkeen se onnistuu vain perintönä tai testamentilla. Sukupolvenvaihdokseen valittu toteuttamistapa voi vaikuttaa paljon veroseuraamuksiin, joita sukupolvenvaihdos aiheuttaa. Sukupolvenvaihdokseen liittyvät huojennussäännökset koskevat siis tuloverolakia sekä perintö- ja lahjaverolakia, kun taas varainsiirtolaissa sekä arvonnäisäveronlaissa ei ole nimenomaisesti sukupolvenvaihdokseen liittyviä lakeja. (Verohallinto 2013)

Verorasituksen määrä vaihtelee eri luovutusmuotojen välillä yrityksissä. Vastikkeettomassa kaupassa verorasitus kohdistuu suurilta osin luovutuksen saajaan, kun taas vastikkeellisessa luopumisessa eli kaupassa verorasitus kohdistuu luopujaan. Yksinkertaisesti siis veron maksajaksi tulee se, jonka katsotaan saavan hyödyn luovuttamisesta tai kaupasta. Tuloverolaissa on kuitenkin vielä säännöksiä luovutuksista, jotka ovat kokonaan verovapaita. (Juusela & Tuominen 2010, 15)

2.3 Yrityksen luovutustavat

Kohdeyrityksen käyvän arvon laskeminen sekä varallisuuden rakenne on tärkeää selvittää omistajanvaihdoksessa. Käypä arvo tarkoittaa todennäköistä luovutushintaa omaisuudelle. Jatkajan suhde luovuttajaan määrää yleensä yrityksen luovuttamistavan niin, että perheenjäsenille on erilainen luovuttamistapa kuin täysin ulkopuolisille. Jos jatkaja on ulkopuolinen, niin omistusjärjestelyssä korostuu enemmän tavallisen yrityskaupan piirteet, jolloin hinnoittelu vastaa melkein käypää hintatasoa. Esimerkiksi vanhemmat eivät välttämättä kuitenkaan halua lapsiltaan täyttä korvausta yritysvarallisuudestaan, joten omistajanvaihdoksen toteuttamiseen käytetään esimerkiksi lahjaluontoista kauppaa. Perhepiiristä löytyvän jatkajan välillä voidaan hyödyntää myös tuloverotuksen sekä perintö- ja lahjaverotuksen huojennuksia. Tärkeimmät vaihtoehdot luovutustavaksi ovat:

- kauppa käypään hintaan

- lahjaluonteinen kauppa, kun kauppahinta on vähintään 75 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta
- lahjaluonteinen kauppa, kun kauppahinta on enemmän kuin 50 prosenttia, mutta vähemmän kuin 75 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta
- lahjaluonteinen kauppa, kun kauppahinta alle 50 prosenttia käyvästä arvosta, mutta kuitenkin yrityksestä kuitenkin maksetaan kauppahintaa.
- kokonaan vastikkeeton luovutus eli lahja. (Immonen & Lindgren 2009, 5.)

3 HUOJENNUKSET

Osuuksien tai osakkeiden myynti on verotuksessa luovutusta. Hankintahinta ja myynnin kulut otetaan pois myyntihinnasta. Jos myynnistä tulee voittoa, on veroprosentti sille luovutusvoitolle 30. Jos verovelvollisen pääomatulot menevät yli 30 000 euron, niiltä osin veroksi tulee 34 prosenttia. (Yrittäjät 2015.)

Luovutusvoitto lasketaan usein niin, että luovutushinnasta otetaan pois voiton hankkimisesta ja omaisuuden hankinnasta ilman poistoja aiheutuneet menot. Luovutushinnasta kuitenkin vähennetään aina hankintameno-olettamana 20 prosenttia luovutushinnasta, jos se on hankintamenoa suurempi. Hankintameno-olettama on 40 prosenttia luovutushinnasta, jos luovuttajalla on ollut omaisuus yli kymmenen vuotta. Kun hankintamenot myyntikuluineen ovat suuremmat kuin hankintameno-olettama, käytetään hankintameno-olettamaa. Sukupolvenvaihdoksesta tuleva luovutusvoitto voi kuitenkin olla myös täysin verovapaata tiettyjen edellytysten täytyessä. (Tomperi 2014, 148.)

3.1 Luovutusvoittoverovapaus

Tuloverolaki mahdollistaa sen, että luovutusvoitto voi olla kokonaan verovapaata. Luovutusvoiton ollakseen verovapaata täytyy erilaisten edellytysten täytyä (Tuloverolaki 48§ 3. kohta). ensimmäiseksi verovelvollisen pitää luovuttaa sellaisen yrityksen osuuksia tai osakkeita, jotka oikeuttavat ainakin 10 prosentin omistusoikeuteen yhtiössä. Toiseksi saajana eli ostajana täytyy olla joko yksin tai puolison kanssa luovuttajan lapsi, lapsenlapsi, sisar, veli, sisarpuoli tai velipuoli. Puolisoita ovat lain mukaan myös aviopuolisoiden lisäksi avopuolisoita, jotka ovat aiemmin olleet avioliitossa tai joilla on ollut tai on lapsi yhdessä (Tuloverolaki 7§). myös ottolasta ja puolison lasta pidetään lapsena (Tuloverolaki 8§). Kaikkien luovutusten pitää olla vähintään 10 prosentin suuruisia. Joten jos luovutetaan lapsenlapselle ja tämän puolisolle, kummallekin tehdyn luovutuksen täytyy olla yli 10 prosenttia. Luovutuksen voi myös tehdä heti kerralla antamalla heille vähintään 10 prosenttia yhteisomistukseen. Erikseen puolisolle tehdyn luovutuksen täytyy myös tehdä samana päivänä ja samoilla ehdoilla. Molempien vanhempien tehdessä luovutuksen, täytyy kaikkien erillisten luovutusten olla yli 10 prosenttia. Eli huojen-

nukseen ei riitä, että toinen vanhemmista antaa 5 prosenttia yrityksestä ja toinen toiset 5 prosenttia. (Tomperi 2014, 149–150).

Kolmanneksi luovuttajan on täytynyt omistaa yrityksen, osakkeet tai osuudet yli kymmenen vuotta. Jos luovuttaja on saanut yrityksen lahjana tai perintönä eli vastikkeetta, lasketaan vaadittavaan kymmeneen vuoteen myös edellisen omistajan omistama aika. Ostamalla hankittujen osakkeiden tai osuuksien omistusaika aloitetaan laskemaan yleensä kaupantekohetkestä. Mikäli osakas merkitsee osakkeitaan rahastoannissa tai uusmerkinnässä aikaisemmin omistamansa omistuksen perusteella, uusien osakkeiden omistusaika aletaan laskea siitä, kun osakas hankkii osakemerkintöihin perustuvat osakkeet. Aikaisemman omistusosuuden yli meneviltä osin hankittujen osakkeiden tai osuuksien hankinta-ajankohtana ajatellaan olevan uusien osakkeiden merkitsemisajankohtaa tai merkintäoikeuksien hankkimista. Jos osakkeet saadaan muuttaessa kommandiittiyhtiö tai avoin yhtiö osakeyhtiöksi, ajatellaan osakkeiden olevan hankittu silloin, kun omistaja hankkii osuudet tai perustaa kommandiittiyhtiön tai avoimen yhtiön. Toisaalta taas yksityisliikettä muuttaessa osakeyhtiöksi katkeaa omistusajan laskeminen ja vasta osakeyhtiön, avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön perustamisajankohdasta alkaa osakkeiden omistamisaika. (Tomperi 2014, 150)

Tämä tuloverolaissa mainittu verohuojennus koskee kokonaisuudessaan vain luovuttajaan. Yllä olevien ehtojen täytyessä luovuttaja vapautuu verojen maksusta myyntivoitostaan. Luovutuksen saajan eli ostajan sen sijaan täytyy maksaa 1.6 prosenttia varainsiirtoveroa kauppahinnasta ja muista vastikkeista (VSVL 20 §). Luovutuksensaajalle osakkeiden hankintamenoilla on merkitystä verotuksen kannalta silloin, kun hänen osakkeet luovutetaan eteenpäin. Sukupolvenhuojennuksen luovutusvoitosta menettää, jos luovutuksen saaja luovuttaa osakkeet edelleen ennen kuin viisi vuotta on täyttynyt osakkeiden tai osuuksien saamisesta. Sukupolvenvaihduhojennuksen avulla verottamatta jääneet voitot tulevat verotettavaksi seuraavalle luovuttajalle, sillä jatkoluovutuksesta saatua luovutusvoittoa laskettaessa vähennetään hankintamenoista se määrä, jota ei pidetty veronalaisena tulona osakkeet luovuttaneelle henkilölle. Tällä säännöksellä halutaan turvata yri-

tyksen jatkuvuus. Osakkeiden lahjoittaminen tai kuolema ei kuitenkaan aiheuta verovapauden menettämistä (Tuloverolaki 48§. Tomperi 2014, 150–151)

Perintö- ja lahjaverolain mukaisessa huojennuksen saamisessa ei ole edellytyksenä sukulaisuussuhde luovuttajan ja jatkajan välillä, toisin kuin tuloverolain perusteella tehdyissä sukupolvenvaihdoksissa. Yrityksen tai osan yrityksestä ollessa lahjan kohteena, voi saada huojennuksen. (Juusela & Tuominen 2010, 127.)

3.2 Luovutuksensaajan huojennukset

Jos kaupan vastike on korkeintaan 75 prosenttia luovutettavan kohteen arvosta, on kysymyksessä lahjaluonteinen kauppa, jonka seurauksena tulee velvollisuudeksi maksaa lahjaveroa. Rahana tai muuna omaisuutena maksetun kauppahinnan lisäksi vastiketta ovat myös esimerkiksi myyjän velat, jotka liittyvät yritystoimintaan ja jotka ostaja myös ottaa vastatakseen. (Tomperi 2014, 153)

Sukupolvenvaihdostilanteisiin on säädetty erityinen lisähuojennus, jolla oikeuteen antamaan yli 25 prosentin alennus kauppahinnasta ilman alennuksen lahjaksi määrittämistä. Kauppahinnan tarvitsee nimittäin ylittää puolet kaupan kohteen arvosta, että sukupolvenvaihdoshuojennusten edellytykset täyttyvät. Jatkaja joutuu siis maksamaan lahjaveroa vain tapauksissa, joissa vastike on 50 prosenttia tai alle yrityksestä tai sen osan käyvästä arvosta. Huojennusta pitää vaatia ennen perintö- ja lahjaverotuksen viemistä lahjaveroilmoituksella veroviranomaiselle. (Perintö- ja lahjaverolaki 55§; Lakari 2009, 12, 29, 31.)

Yrittäjä voi hyödyntää lahjaveron osittaista huojennusta, jos yrityksestä ei ole maksettu vastiketta tai sitä on maksettu alle 50 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta. Jotta yritykselle voitaisiin laskea huojennuksen määrä, täytyy sille määritellä käyvän arvon lisäksi sukupolvenvaihdosarvo (spv). Yrityksen spv-arvo on yleensä 40 prosenttia yrityksen vertailuarvosta. Huojennettava lahjavero saadaan, kun käyvästä arvosta lasketusta verosta vähennetään spv-arvosta laskettu vero. Lahjaverosta maksettavan rahan määrän täytyy kuitenkin olla aina vähintään 850 euroa. Vain lahjaa vastaava osuus otetaan huomioon yritysvarallisuuden spv-arvosta. (Verohallinto 2013)

Perintö- ja lahjaverolain mukaisessa huojennuksen saamisessa ei ole edellytyksenä sukulaisuussuhde luovuttajan ja jatkajan välillä, toisin kuin tuloverolain perusteella tehdyissä sukupolvenvaihdoksissa. Yrityksen tai osan yrityksestä ollessa lahjan kohteena, voi saada huojennuksen. (Juusela & Tuominen 2010, 127.)

3.3 Lahjansaajan verohuojennus

Lahjaveroa maksetaan yleensä lahjaksi saadusta omaisuuden käyvästä arvosta. Käytännössä kuitenkin sukupolvenvaihdoshuojennuksen edellytysten täyttyessä maksettava vero määrätään yrityksen vertailuarvon perusteella. Veroetu, joka syntyy lahjansaajalle, on sitä suurempi, mitä enemmän eroa on käyvän arvon ja vertailuarvon välillä. (Lakari & Engblom 2009, 84.)

Lahjavero määrätään huojennustilanteissa arvosta, joka on 40 prosenttia yhtiön vertailuarvosta. Ennen lahjaverotuksen toimittamista on esitettävä huojennusvaatimus, jotta huojennus voidaan saada. (Perintö- ja lahjaverolaki 55§: Lakari & Engblom 2009, 84.)

3.4 Maksuaika

Alennetun veron määrän lisäksi maksettaville veroille on myös mahdollista saada pidempi maksuaika. Verojen suuruuden on oltava vähintään 1700 euroa, että olisi edellytyksiä huojennukselle. Verot täytyy maksaa yhtä suurina erinä korkeintaan viiden vuoden aikavälillä. 850 euroa on pienin mahdollinen maksettava erä. Korkea ei peritä, vaikka verot maksettaisiin pidemmällä aikavälillä. Jos on mahdollisuus saada maksuaikaetua, kannattaa sitä siis aina vaatia. Mikäli jatkaja luovuttaa viiden vuoden sisällä pääosan yrityksestä tai sen osasta, täytyy hänen maksaa sillä hetkellä maksamatta olevat maksuerät. (Perintö- ja lahjaverolaki 56§; Tomperi 2014, 159)

4 ERI YRITYSMUODOT JA NIIDEN VEROTUS

Yleisimmät muodot voittoa tavoitteleville yrityksille ovat toiminimi, henkilöyhtiö ja osakeyhtiö. Keskeisimmät erot eri yritysmuodoille ovat vastuunjaon ja vallan erot, voitonjaon erilaisuus sekä vaatimukset koskien omaa pääomaa. (Lakari 2009, 50.)

4.1 Yksityinen elinkeinoharjoittaja

Ammatin- tai liikkeenharjoittaja eli yksityinen elinkeinoharjoittaja vastaa koko omaisuudellaan elinkeinotoimintaansa liittyvistä velvoitteista. Useimmiten ammatinharjoittaja myy hänen henkilökohtaiseen ammattitaitoonsa liittyviä palveluja. Liikkeenharjoittaja taas harjoittaa liiketoimintaansa kiinteässä toimipaikassa liikeyrityksen muodossa. Ammatinharjoittaja on ainutlaatuisessa tilanteessa, sillä se on ainut yritysmuoto, jossa yrittäjä voi halutessaan pitää yhdenkertaista kirjanpitoa. Tällöin yrittäjä voi kirjata tulot ja menot maksuperiaatteen mukaan maksettaessa. Liikkeenharjoittajalta sen sijaan edellytetään kahdenkertaista kirjanpitoa, jossa menot kirjataan suoritusperiaatteen mukaan tuotannontekijää vastaanottaessa, eikä maksettaessa. Tulot vuorostaan kirjataan sillä hetkellä kun suorite luovutetaan eikä silloin, kun asiakas suorittaa laskunsa. (Akavan erityisalat 2011)

Elinkeinoharjoittaja vastaa henkilökohtaisesti kaikesta velasta, mutta hän saa myös pitää kaiken yrityksen tulon. Kuitenkin hänen on huolehdittava, että yrityksen varat ja velat pidetään erillään henkilökohtaisista varoista ja veloista kuten kirjanpito- ja verolainsäädäntö edellyttää. Elinkeinoimintaa koskevat päätökset yrittäjä tekee siis yksin.

Yksityiseltä elinkeinoharjoittajalta peritään veroa luonnollisena henkilönä hänen kaikista ansio- ja pääomatuloistaan. Pääomatuloa elinkeinotulosta on yleensä laskettu 20 prosentin vuotuinen tuotto elinkeinotoimintaan kuuluvalla nettovarallisuudelle. Loppuosa tuloista on ansiotuloa. Verovelvollisen niin vaatiessa jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudeksi voidaan kuitenkin katsoa 10 prosenttia. Myös

yrittäjäpuolisoiden niin vaatiessa pääomatulo-osuudeksi lasketaan 10 prosentin tuotto nettovarallisuudelle. Yrittäjäpuolisot voivat myös vaatia koko yritystulon määrittämistä ansiotuloksi. (Tomperi 2014, 30)

Nettovarallisuus saadaan vähentämällä yrityksen varat veloista. Nettovarallisuutta käytetään pääomatulo-osuuden laskentaperusteena. Nettovarallisuuteen lisätään myös määrä, joka on 30 prosenttia verovuoden loppumista edeltäneen vuoden aikana maksettujen palkkojen määrästä. (Tomperi 2014, 30)

Liikkeen- tai ammatinharjoittajalla ei ole erillistä yhtiötä, jonka hän voisi kaupitella eteenpäin. Jos hän myy yrityksen, myy hän itse asiassa vain elinkeinotoimintaan kuuluvan omaisuuden. Luovutusvoitto, joka syntyy myynnistä, lisätään viimeisen verovuoden toiminnan tuloon. Siitä saatu tulos jaetaan kuten yleensäkin verotettavaksi pääoma- ja ansiotuloina. (Lakari & Engblom 2009, 60)

4.2 Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä säätelee henkilöyhtiöitä. Henkilöyhtiöt perustetaan yhtiömiesten välisillä yhtiösopimuksilla. Avoin yhtiö muodostetaan vähintään kahdesta vastuunalaisesta yhtiömiehestä, jotka muun muassa vastaavat koko henkilökohtaisella omaisuudellaan yhtiön vastuista ja veloista. Kommandiittiyhtiössä puolestaan täytyy olla vähintään yksi vastuunalainen yhtiömies ja yksi äänetön yhtiömies. Vastuunalaisella yhtiömiehellä on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin avoimen yhtiön yhtiömiehillä. Äänetön yhtiömies taas vastaa pelkästään sijoittamallaan osuudella yhtiön veloista eikä hänellä ole myöskään valtuuksia olla mukana yhtiön päätöksenteossa tai toimia yhtiön puolesta. Joten yksi vastuunalainen yhtiömies voi tehdä yksin päätökset koko yhtiön ja muiden yhtiömiesten puolesta. Käytännössä suurimmat päätökset tehdään kuitenkin yhdessä yhtiömiesten kesken, mihin voi pakottaa yhtiömiesten välisillä sopimuksilla. (Akavan erityisalat 2011)

Henkilöyhtiö ei ole erillinen verovelvollinen. Henkilöyhtiön täytyy kuitenkin antaa oma veroilmoitus, jonka avulla lasketaan edellisten vuosien tappioiden vähentämisen jälkeen verotettavaksi jäävä tulo. Tämä saatu tulo jaetaan yhtiömiesten

kesken niiden osuuksien mukaan, jotka he omistavat yhtymän tulosta. Tuloa voi myös jakaa sopimuksen perusteella. Kaikkien yhtiömiesten tulo-osuus jaetaan hänen verotuksessa ansio- ja pääomatuloon yhtiön nettovarallisuuden määräämällä. Nämä saadut tulot lisätään sitten osakkaan muihin ansio- ja pääomatuloihin. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste lasketaan muutoin samoin perustein kuin yksityisen elinkeinoharjoittajan tapauksessa, mutta henkilöyhtiössä yhtiömiesten laskentaperusteeksi lasketaan aina 20 prosenttia heidän osuudestaan tästä pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta. Kommandiittiyhtiön äänettömällä yhtiömiehellä pääomatulo-osuus lasketaan hänen sijoittamastaan osuudesta eli hänen pääomatulo-osuutensa on 20 prosenttia sijoittamastaan osuudesta. Kuitenkin nettovarallisuudesta riippumatta yhtiömiehen pääomatulon katsotaan olevan vähintään se osuus elinkeinotoiminnan tuloksesta, joka on sama kuin hänen osuutensa käyttöomaisuuskiinteistöjen ja arvopapereiden luovutusvoitosta. (Tomperi 2014, 36–41.)

4.3 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on pääomayhtiö ja sen voi perustaa yksin tai useamman henkilön voimin. Myös esimerkiksi toinen osakeyhtiö voi olla perustajana uudelle yhtiölle. (Viitala 2006, 57.) Vähimmäispääoma yksityiselle osakeyhtiölle on vähintään 2500 euroa ja julkiselle osakeyhtiölle se on 80 000 euroa. Kun yhtiö merkitään kaupparekisteriin, katsotaan sen syntyneen. (Yritys-Suomi 2007)

Yrittäjä ei vastaa osakeyhtiössä omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan yhtiön velvoitteista ja sitoumuksista, kunhan hän ei ole ollut takaamassa esimerkiksi yhtiön ottamaa velkaa. Huonoja puolia tälle edulle voisi olla esimerkiksi hallinnon ja yhtiön perustamisen monimutkaisuus. (Akavan erityisalat 2011)

Yhtiössä ylintä päätäntävaltaa käyttää yhtiökokous, johon voivat osallistua kaikki osakkeenomistajat ja he voivat osallistua päätöksentekoon osakkeiden omistussuhteen mukaan. (Viitala 2006, 57–58.) Yhtiökokouksen valitsema hallitus on ai- nut pakollinen toimielin osakeyhtiössä. Osakeyhtiölain mukaan hallituksessa täytyy olla yhdestä viiteen varsinaista jäsentä. Hallituksen vastuualueisiin kuuluu hallinnoiminen ja toiminnan asianmukainen järjestäminen. Muita huolehdittavia alu-

eita hallitukselle ovat yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon asianmukainen järjestäminen. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 6:1,2,8§.)

Osakeyhtiö voi myös palkata toimitusjohtajan ja valita hallitusneuvoston. Toimitusjohtaja hoitaa yrityksen juoksevaa hallintoa ja hän työskentelee hallituksen alaisuudessa. Hallitusneuvoston tehtävänä on valvoa yhtiön hallintoa, josta ovat vastuussa hallitus ja toimitusjohtaja. Jos yhtiöjärjestyksessä näin määrätään, niin hallituneuvosto valitaan. (Osakeyhtiölaki 6:1, 17, 21 §.) Tämän lisäksi yhtiölle on valittava ulkopuolinen tilintarkastaja. (Viitala 2006, 58.)

Osakeyhtiön verotus ei vaikuta sellaisenaan osakkaan verotukseen, sillä se on itsenäisesti verovelvollinen. Ensin tilikauden tuloksesta tilitetään valtiolle 20 prosenttia. Osakeyhtiö voi jakaa osakkailleen palkkaa, luontaisetuja sekä osinkoa, josta osakkaan täytyy maksaa veroa. (Yrittäjät 2016)

Muista kuin julkisesti noteeratuista yrityksistä saatuihin osinkoihin vaikuttaa yrityksen matemaattinen arvo. Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan nettovarallisuuden avulla niin, että nettovarallisuus eli varat vähennettynä veloilla jaetaan yhtiön ulos jakamien osakkeiden lukumäärällä. Osakkaan osakkeiden yhteenlaskettu matemaattinen arvo saadaan, kun osakkaan omistamien osakkeiden lukumäärä kerrotaan osakkeen matemaattisella arvolla. (Yrittäjät 2016)

Osakkaalle verovapaata tuloa on 75 prosenttia osingosta ja 25 prosenttia veronalaista, kunhan osinkotuotto vastaa korkeintaan 8 prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta laskettua vuotuista tuottoa. Jos osinkotulot ylittävät tämän 8 prosenttia matemaattisesta arvosta, verovapaata osaa osinkotuotoista on 25 prosenttia ja veronalaista 75 prosenttia. Jos Osingonsaaja saa verovuonna osinkoa yli 150 000 euroa, ylimenevästä osasta verovapaata osinkoa on 15 prosenttia ja veronalaista 85 prosenttia, joten suuremmasta osinkotuotosta täytyy maksaa enemmän veroa kuin pienemmästä. Yksityisen henkilön saadessa osinkoa julkisesti noteeratusta yhtiöstä veronalaista pääomatuloa on 85 prosenttia ja verovapaata tuloa on 15 prosenttia osingosta, joten julkisesti noteeratusta yrityksestä saadusta osingosta täytyy maksaa enemmän veroa kuin tavallisesta osakeyhtiöstä. Yritys voi

jakaa osinkoa aina, kun sillä on vapaata omaa pääomaa, eikä voitonjakamisen edellytyksenä ole voitollisuus edellisellä tilikaudella. (Yrittäjät 2016)

5 YHTIÖMUODON MUUTOKSET

Suurin osa yrittäjistä aloittaa yritystoimintansa yksityisliikkeenä. Myöhemmässä vaiheessa liiketoiminta voi laajentua ja sen seurauksena esimerkiksi vakuus- ja vastuukysymykset saattavat olla syynä siihen, että yritys muutetaan henkilö- tai osakeyhtiöksi. Yrityksen ja sen omistajien verokustannusten optimointi omistajanvaihdostilanteessa saattaa myös olla toimintamuodon muuttamisen aiheuttava syy. (Verohallinto 2013) Toiminimimuotoista yritystä ei voida edes luovuttaa suoraan itsenäisenä tuotantoyksikkönä, vaan ainoastaan yrittäjän varat ja tuotantovälineet olisivat luovutuksen kohteena. (Lakari 2009, 50.)

5.1 Tasejatkuvuus

Tuloverolaki on laki, jossa käsitellään muutoksia toimintamuodon tuloverotuksessa. Yrityksen ei pidetä purkautuvan eikä ammatin- tai liikkeenharjoittajan katsota lopettavan toimintaansa niiltä osin kuin toimintamuodon muutoksessa aikaisemmin harjoitettuun liiketoimintaan liittyvät velat ja varat siirtyvät uuteen toimintamuotoon samoista arvoista. Tuloveroseuraamuksia ei synny, kunhan muutos toteutetaan säännösten edellyttämällä tavalla. Kun yritysmuoto on vaihdettu oikein verotuksellisesti, ei myöskään omistusaika katkea ollenkaan yhtiöosuuden tai osakkeiden luovutusvoittoa laskettaessa. (Tuloverolaki 2:46.3, 4:24.1 §.)

Osakeyhtiön tai henkilöyhtiön perustamishetki tai muu hankinta-aika katsotaan näin ollen yhtiöosuuden tai osakkeen hankinta ajaksi. Osakkaan tai yrittäjän menettäyttyä pesän osakkaan omistusaika kuolinpesässä alkaa välittömästi. Jos henkilöyhtiö muutetaan osakeyhtiöksi, lasketaan osakeyhtiön osakkeiden omistusaika henkilöyhtiön yhtiöosuuden hankinta-ajasta. (Verohallinto 2013)

Varainsiirtoveron maksuvelvollisuus ei poistu, vaikka yritysmuodon muutoksessa vältyttäisiin tuloverolain mukaiselta verotukselta. Mikäli siirtyvän toiminnan varoihin sisältyy rakennuksia, kiinteistöjä tai arvopapereita, täytyy varainsiirtovero maksaa. Siirtyvän omaisuuden käypä arvo siirtohetkelle määrittää veron suuruuden. (Lakari & Engblom 2009, 146.) Yrityksen arvonnäköverovelvollisuus ei

myöskään muutu toimintamuodon muutoksessa. (Verohallinto 2013, hakupäivä 12.10.2016.)

5.2 Toiminimi avoimeksi yhtiöksi tai kommandiittiyhtiöksi

Toiminimen muuttamisessa henkilöyhtiöksi ensimmäisenä vaiheena tulee sopivan yhtiökumppanin löytäminen. Kun yhtiökumppani löytyy, on aika laatia avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiösopimus. Toiminimiyrittäjän täytyy sijoittaa yhtiöpanokseksi kaikki elinkeinotoimintansa varat ja henkilöyhtiön täytyy jatkaa samoista kirjanpitoarvoista, jotta liiketoimintakokonaisuus säilyy yhtenäisenä eivätkä poistot palaudu tai varaukset purkaudu. Toiminimiyrittäjälle ei silti synny ylimääräisiä veroseuraamuksia, vaikka omaisuus siirretään henkilöyhtiön yhtiöpanokseksi. Yhtiösopimuksessa on myös määritelty yhtiöön sijoitettava panos, jonka uuden yhtiökumppanin täytyy maksaa. (Tuloverolaki 4:24 §; Lakari & Engblom 2009, 146.)

Yksityisliikkeen muuttaminen henkilöyhtiöksi tarkoittaa yhtiöoikeudellisesti uuden yrityksen perustamista ja samalla uutta Y-tunnusta. Yhtiömiesten sopimus tarkoittaa jo yhtiön syntyä, ei rekisteröintiajankohta. Kaupparekisteriin täytyy ilmoittaa samaan aikaan yksityisen elinkeinoharjoittajan lopettamisesta ja uuden henkilöyhtiön aloittamisen rekisteröinnistä, jotta liiketoiminta jatkuisi keskeytyksittä. Yhtiömiesten pitää tehdä kirjallinen sopimus eli yhtiösopimus ja rekisteröidä se kaupparekisteriin. (Lakari & Engblom 2009, 135–136.)

Henkilöyhtiön vastuulliset yhtiömiehet vastaavat yhtiön perustamisen jälkeen sitoumuksista, jotka sellaisenaan siirtyvät yksityisliikkeestä uudelle yhtiölle. Kommandiittiyhtiössä äänetön yhtiömies vastaa yhtiön sitoumuksista vain sijoittamallaan panoksella. (Ukkola & Vilppula 2004, 77–78.)

5.3 Toiminimi osakeyhtiöksi

Toiminimi on myös mahdollista muuttaa osakeyhtiöksi ilman veroseuraamuksia: elinkeinoharjoittajan täytyy merkitä itse kaikki osakeyhtiön osakkeet ja osakeyhtiössä täytyy jatkaa samoista kirjanpitoarvoista kuin toiminimessä. Lisäksi yrityksen identiteetti täytyy säilyttää muutoksessa samana. Tällainen muutos tarkoittaa

yhtiöoikeudellisesti uuden osakeyhtiön perustamista apporttiomaisuudella. Tämä tarkoittaa sitä, että yksityisliikkeen elinkeinovarallisuus sijoitetaan apporttina osakeyhtiön osakkeita vastaan. (Lakari & Engblom 2009, 146.) Ennen tätä muodonmuutosta yrittäjällä on kuitenkin mahdollisuus ottaa osan yksityisliikkeen omaisuudesta yksityisottona, mutta vähintään 50 prosenttia omaisuudesta täytyy siirtää osakeyhtiölle. Jos toiminimen harjoittaja haluaa yksityiskäyttöönään jotain sellaista omaisuutta, josta on saatu vähennys arvonlisäverotuksessa, täytyy hänen sen omaisuuden osalta maksaa oman käyttöönoton arvonlisävero. (Ukkola & Vilppula 2004, 94, 98.)

Kuten myös vaihtaessa yritysmuotoa yksityisliikkeestä henkilöyhtiöksi, muodonmuuttuessa osakeyhtiöksi syntyy siis uusi yhtiö, joka tarvitsee uuden Y-tunnuksen. Tasejatkuvuutta noudatetaan eli varaukset eivät purkaudu eivätkä poisot palaudu. Yksityisliikkeestä tehty toimintavaraus on poikkeuksena, sillä se tuloutuu yhtiömuotoa vaihdattaessa, koska toimintavarausta ei ole sallittua tehdä osakeyhtiössä. (Ukkola & Vilppula 2004, 91, 98.)

Kun yksityisliike muutetaan osakeyhtiöksi, tulee itse toiminnan ja omistuspohjan pysyä samana. Esimerkiksi uusia osakkaita ei siis voida ottaa mukaan vielä muutosvaiheessa, koska yksityisliikkeen harjoittajan täytyy merkitä itse kaikki yhtiön osakkeet. Uusia osakkaita varten järjestettävä suunnattu osakeanti voidaan pitää vasta osakeyhtiön rekisteröidyttä kaupparekisteriin. (Lakari & Engblom 2009, 147.)

Osakeyhtiö saa yhtiömuodon vaihtamisen myötä vastattavakseen yksityisliikkeen velvoitteet, mutta osakeyhtiössä osakas vastaa vain sijoittamallaan omaisuudella näistä velvoitteista. Elinkeinoharjoittaja on kuitenkin yhä vastuussa yksityisliikkeen aikaisista velvoitteistaan, elleivät velkojat myönnä hänelle vapautusta niistä. (Ukkola & Vilppula 2004, 95.)

5.4 Henkilöyhtiö osakeyhtiöksi

Yhtiön valmistautuessa omistajanvaihdokseen henkilöyhtiö voidaan ensin muuttaa osakeyhtiöksi. Vaihdoissa tarvitaan sekä lakia avoimesta ja kommandiittiyhti-

östä että osakeyhtiölakia. Yritysmuodon muuttamisesta päätöksen tekevät henkilöyhtiön yhtiömiehet, joiden täytyy myös hyväksyä erityisen muutosasiakirjan, jossa sovitaan yhtiömiesten kesken osakeyhtiön osakkeiden jakamisesta. Henkilöyhtiö muuttuu osakeyhtiöksi rekisteröimällä. (Immonen & Lindgren 2009, 262.)

Yritysmuodon muutoksessa on osakeyhtiölain kannalta kyse uuden osakeyhtiön perustamisesta apporttiomaisuudella. Tämän apporttiomaisuuden on vähintään vastattava sitä määrää, jota omaisuudella on tarkoitettu maksettavaksi. Varat ja velat siirretään henkilöyhtiöstä osakeyhtiöön ja yhtiömiehet merkitsevät kaikki osakkeet, jolloin henkilöyhtiö voi jatkaa toimintaansa osakeyhtiönä samalla Y-tunnuksella. Jokaisen yhtiömiehen ei tarvitse ryhtyä osakkaaksi osakeyhtiöön, mutta muutoksiin tarvitaan myös äänettömien yhtiömiesten suostumus, ellei toisin ole sovittu yhtiösopimuksessa. Yhtiömiehet laativat uuden osakeyhtiön sopimuksen osakeyhtiön perustamista varten ja valitsevat samalla hallituksen ja tilintarkastajat yhtiölle. Yritysmuodon vaihtaminen ei poista yhtiömiehiltä vastuuta niistä yrityksen veloista ja sopimuksista, jotka tehtiin henkilöyhtiön aikana. Kuitenkin velkoja voi halutessaan vapauttaa yhtiömiehet vastuusta. (Lakari & Engblom 2009, 137–139.)

6 YRITYKSEN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Yrityskaupalle voi olla vaikea määrittellä oikeaa hintaa, koska kahta täysin samanlaista yritystä ei ole olemassa. Verottajan kannalta käytetäänkin osakkeiden tai osuuksien käypää arvoa. Yhtiön osuuksien tai osakkeiden käypä arvo saadaan pääsääntöisesti yrityksen osakkeilla tehtyjen vertailukauppojen perusteella. Jos yritys ei ole tehnyt kauppvoja tai niiden tietoja ei ole saatavilla, kuten tässä tapauksessa, täytyy osakkeiden käypä arvo määrittää yhtiön substanssiarvon ja tuottoarvon perusteella. Pienten ja keskisuurien yritysten kohdalla käytetäänkin yleensä substanssiarvoa ja tuottoarvoa yrityksen arvon määrittämiseen. (Tomperi 2014, 154.)

6.1 Substanssiarvo

Lähimpänä verovelvollisuuden alkamisajankohtaa päättyneen tilikauden vahvistettu taseen mukainen omaisuus on lähtökohtana substanssiarvoa määriteltäessä. Taseen varat on arvostettava vähintään niiden tasearvoon. Jos varoihin sisältyvät rakennukset, osakkeet, maa-alueet ja osuudet ovat arvoltaan korkeampia kuin tasearvo, ne arvostetaan kuitenkin käypään arvoon. Vieras pääoma vähennetään varojen yhteismäärästä. (Tomperi 2014, 154.)

Substanssiarvo on helppo tapa määrittää yrityksen arvo. Yksinkertaisesti sanottuna se on yrityksen oma pääoma lisättynä varauksilla. Eli substanssiarvo on yrityksessä oleva oma velaton varallisuus. Virallisessa taseessa olevat omaisuuserien arvot ovat vain verotuksellisia arvoja ja ne kuvaavat tiedontarpeita vain verottajalle. Substanssiarvolle joutuu näin ollen tekemään kuitenkin usein oikaisuja, koska markkina-arvot myytävälle omaisuuserille voivat poiketa paljon niiden kirjanpitoarvosta. (Yrittäjät, tarkistettu 2014)

6.2 Yhtiön tuottoarvo

Yhtiön tuottoarvo määritellään kolmea verovelvollisuuden alkamisen ajankohtaa edeltävältä vuodelta. Tuottoarvo määritetään näiden vuosien keskimääräisen nettotuloksen perusteella. Tuloksesta täytyy oikaista poistamalla konserniavustukset,

muut satunnaiset erät ja poistoeron sekä varausten muutokset. Yhtiön tuottoarvo saadaan laskettua pääomittamalla oikaistujen tulosten keskiarvo yleensä käytetyllä 15 prosentin tuottovaatimusten korkokannalla. Jos substanssiarvo on pienempi kuin yhtiön tuottoarvo, käytetään käyvän arvon määrittämiseen verotuksessa substanssiarvon ja tuottoarvon keskiarvoa. Jos taas substanssiarvo on suurempi kuin tuottoarvo, vahvistetaan yhtiön käypä arvo substanssiarvon mukaan. (Tomperi 2014, 154–155)

Tuottoarvo uudelle omistajalle perustuu siihen, kuinka paljon yritys tulee tuottamaan realistisen tuottoennusteen mukaan. Tähän summaan lasketaan yhteen esimerkiksi tuotot viideltä seuraavalta vuodelta, minkä katsotaan olevan tuottoarvo tulevalle omistajalle. Kuinka pitkältä ajalta tuottoarvoa mitataan, riippuu yrityksen koosta, toimialasta ja esimerkiksi saatavilla olevasta rahoituksesta. Yleensä on niin, että lyhyen aikavälin tuottoarvot tulevat halvoista yrityksistä ja pitkän, yli kuuden vuoden, aikavälin tuottoarvot tulevat kalliista yrityksistä. (Yrittäjät, tarkistettu 2014)

7 SUKUPOLVENVAIHDOS KOHDEYRITYKSESSÄ

Kohdeyritys on toiminut rakennusalalla jo pitkään. Yrittäjä arvioi sukupolvenvaihdoksen olevan ajankohtainen viimeistään kymmenen vuoden kuluttua, jolloin jo reilusti eläkeiän ohittaneena arvioi olevan valmis jättämään yrityksensä muiden hoidettavaksi. Jatkajaksi yritykselle on löytynyt jo yrittäjän tytär ja hänen puolisonsa, joka työskentelee samanlaisessa yrityksessä tällä hetkellä ja on suorittanut opinnot alalle. Yritys työllistää myös yrittäjän lisäksi 1-2 työntekijää töiden määrästä riippuen, vaikkakaan ei viime vuosina ole ollut mahdollisuutta tähän. (yrittäjä 2017, haastattelu.)

Rakennusala on erittäin kilpailtu ala ja se työllistääkin rakentamisen ja rakennusteollisuuden kautta noin 250 000 ihmistä. Näistä 170 000-185 000:ssä on mukana talonrakentamisen, infrarakentamisen ja erikoisurakoinnin työntekijät sekä yrittäjät ja toiminimet. Rakennusala on myös erittäin suhdanneherkkä, joten vaihtuvuutta tapahtuu yrityksissä paljon ja yritykseltä vaaditaan paljon luotettavuutta ja ammattitaitoa pysyäkseen terveenä. Alalla on myös kausivaihtelua yleisesti, sillä työttömyys on yleensä suurinta talvisin, jolloin yrityksillä ei välttämättä ole tarvetta työntekijöille. (Rakennusteollisuus)

Rakennusalalla on paljon pieniä yrityksiä ja se työllistää noin 100 000 ihmistä työntekijöinä. Toimihenkilöitä alalle on 35 000 ja yrittäjiä ovat loput. Rakennustoimialalle on rekisteröity jopa 40 000-50 000 yritystä, joista kuitenkin vain alle 10 000 on päätoimisia rakentamiseen keskittyviä yrityksiä. Rakennusala työllistää myös paljon ulkomaalaisia ja jopa noin viidennes kaikista alalla työskentelevistä ovat ulkomaalaisia. (Rakennusteollisuus)

7.1 Kohdeyrityksen arvonmääritys

Aluksi veroarvioiden laskemiseksi on yritykselle selvitettävä sen arvo. Yrittäjälle voi olla kannattavaa pyytää verottajaa antamaan sitovan kannanoton yrityksen käyvästä arvosta ennen sukupolvenvaihdosta. Näin toimimalla saadaan vastike määriteltä oikean suuruiseksi, jolloin yritys välttää mahdolliset ikävät veroseuraamukset myöhemmin. Koska ennakkokannanottoa ei ole tässä tapauksessa mah-

dollista kysyä, näytän seuraavassa esimerkissä yrityksen substanssiarvon, joka on siis yksinkertaisin arvo yritykselle. Myös yrittäjän oma työpanos on olennainen osa kohdeyhtiön tulokseen, joten substanssiarvo on siitäkin syystä erinomainen tapa kuvata yrityksen käypää arvoa. Muita arvoja käyttämällä päästään yleensä suurempiin arvoihin, koska substanssiarvo tarkoittaa yleensä minimihintaa. Yrityksen arvostamisen teen kuitenkin myös muilla menetelmillä, jotta voisin nähdä eri arvostustapojen tuoman vaihtelun tuloksiin. Koska vertailtavia myytäviä kohteita ei ole mahdollista saada, täytyy kauppa-arvomenetelmä jättää käyttämättä.

Substanssiarvo yritykselle saadaan uusimmasta vuositaseesta. Laskettaessa substanssiarvoa kannattaa kuitenkin ensin tarkistaa lukujen paikkansapitävyys taseessa sekä tehdä tarvittavat oikaisut. Koneet ja kalusto arvostetaan tasearvoon, kun taas rakennukset, maa- ja vesialueet ja rakennelmat tulevat arvostaa käypään arvoon. (Heinonen 2005, 14.) Kohdeyritykseen ei kuulukaan ollenkaan rakennuksia, rakennelmia tai maa- ja vesialueita, joten erityisiä oikaisuja ei tarvitse tehdä tässä tapauksessa. Substanssiarvo kohdeyritykselle muotoutuu seuraavista tiedoista:

Aineelliset hyödykkeet	35 505,18
Lyhytaikaiset saamiset	14 315,76
Rahat ja pankkisaamiset	20 400,00
Pitkäaikainen vieraspääoma	24 468,19
Lyhytaikainen vieraspääoma	2 522,73

Kun lasketaan yhtiön varallisuus yhteen ja vähennetään velat siitä saadusta summasta, saadaan laskettua substanssiarvo, joka on yrityksen kohdalla pyöristettynä 43 230 euroa.

Tuottoarvoa varten tarvitsee ensin laskea yrityksen vuotuinen tuotto, joka lasketaan yrityksen tilikauden tuloksen perusteella. Yrityksen kolmen viimeisen vuoden tulokset ovat tilinpäätöksen mukaan: vuonna 2015 tulos oli 23 643,65 euroa, vuonna 2014 tulos oli 19 443,45 euroa ja vuonna 2013 tulos oli -12 406,68 euroa. Otannan viimeisen vuoden tulos selittyy huomattavan suurella ulkopuolisten palveluiden ostolla, joten sen vuoden tulosta ei tarvitse ottaa mukaan arviointiin, sillä

yrittäjän mukaan myös tulos on menossa paremmaksi koko ajan. Laskennallinen tuottoarvo saadaan käyttämällä kolmen edellisen vuoden tuloksen keskiarvoa. Tulosten keskiarvoksi saadaan näin noin 10 227 euroa. Kun kauppahinnan pitäisi saada maksettua kolmessa vuodessa, saadaan yrityksen tuottoarvo laskettua kertomalla keskiarvo kolmella. Näin ollen yrityksen tuottoarvoksi saadaan 30 681 euroa.

Verottajalle yrityksen tuottoarvo saadaan, kun kolmen edellisen vuoden tulosten keskiarvo jaetaan tuottovaatimuksella. Keskiarvo kolmelta edelliseltä vuodelta on siis noin 10 227 euroa, johon verottaja haluaa lähtökohtaiseksi tuottoarvoksi 15 prosenttia vuodessa. Keskiarvo jakamalla 15 prosentilla saadaan verottajan tuottoarvoksi siis 68 180 euroa. Käypä arvo lopullisesti muodostuu verottajan mukaan kuitenkin tuottoarvon ja substanssiarvon keskiarvosta, joten yrityksen käyväksi arvoksi muodostuu näin 55 705 euroa.

Yrityksen käyväksi arvoksi tulee verottajan mukaan siis jopa selkeästi suurempi summa kuin yritykselle lasketuksi substanssiarvoksi. Tässä työssä käytän laskelmissa verottajan käypää arvoa, sillä tuottovaatimuksen ansiosta käyvällä arvolla laskettuna tulos vaikuttaa olevan todennäköisesti lähempänä tulevien vuosien tuloksia, jolloin myös yrityksen substanssiarvo tulisi olemaan suurempi. Kohdeyrityksessä siis verottajan käypä arvo antaa paremman lähtökohdan tulevaisuuteen, jos tilannetta arvioidaan kymmenen vuoden päähän.

7.2 Lahjaluonteinen kauppa

Yrityksen luovutus tulee tapahtumaan lahjaluontoisella kaupalla jatkajalle. Tällä tavalla yrittäjä ei siis luovu yrityksestä täysin vastikkeetta, mutta ei peri kuitenkaan täysin käyvän arvon vastaista summaa jatkajalta. Kaupan kohteena on yritys, joten kaupassa on mahdollista hyödyntää lisähuojennusta perintö- ja lahjaverolaki 55§:n mukaan. Lisähuojennuksen mukaan jatkajan ei tarvitse maksaa täyttä lahjaveroa kauppahinnan ollessa yli 50 prosenttia yrityksen käyvästä hinnasta. Myös muut huojennukseen vaikuttavat seikat täyttyvät yrittäjän mukaan, sillä jatkajat ovat motivoituneet jatkamaan yrityksen toimintaan ja yritys siirretään heille kokonaisuudessaan.

Koska huojennuksen ehdot täyttyvät, on järkevää ajatella niin, että verojen minimoimiseksi kohdeyrityksen kauppahinnaksi tulisi 51 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta. Mahdollisimman alhainen myyntihinta huojennuksen sallimissa rajoissa auttaisi jatkajia jatkamaan yrityksen liiketoimintaa parhaiten. Kohdeyrityksen kauppahinta olisi siis 28 409,55 euroa eli pyöristettynä noin 28 410 euroa. Yrityksen hankintahintaa on vaikea tai mahdoton määritellä, joten tutkimuksessa käytän hankintameno-olettamaa. Koska yritys on ollut nykyisen omistajan omistuksessa yli kymmenen vuotta, hankintameno-olettamana voidaan käyttää 40 prosenttia yrityksen kauppahinnasta. Näin ollen hankintamenoksi yritykselle saadaan 11 364 euroa ($0,4 \cdot 28\,410\text{€}$).

Kaupassa ei voi soveltaa tuloverotuksen huojennusta, sillä yritys on toiminimi-muotoinen. Tämä siis tarkoittaa sitä, että yrittäjän saamaa luovutusvoittoa yrityksestä verotetaan samalla tavalla, kuin normaalia yrityksen tuottamaa voittoa. Tavallisesti lahjaluonteisen kaupan myyntivoittoa laskettaessa huomioidaan käyvän arvon ja maksetun hinnan välinen ero, sillä kauppa jaetaan näiden avulla vastikkeettomaan ja vastikkeelliseen osaan. Tämä ei ole kuitenkaan mahdollista kohdeyrityksen kohdalla, sillä laskuissa käytetään hankintameno-olettamaa todellisen hankintamenon sijaan. Yrittäjä voi näin siis vähentää kauppahinnasta hankintameno-olettaman kokonaan ja jäljelle jäävä osa lasketaan luovutusvoitoksi. Luovutusvoittoa kohdeyritykselle tulee siis seuraavasti: 28 410 euroa – 11 364 euroa = 17 046 euroa. Tämä luovutusvoitto luetaan kaupantekohetken perusteella yrityksen kyseisen verovuoden elinkeinotoiminnan tuloksi ja saatu tulo jaetaan tuloverolain 38§:n mukaan ansio- ja pääomatuloksi edellisen verovuoden nettovarallisuuden mukaan. Jos sukupolvenvaihdos toteutetaan vasta kymmenen vuoden kulluttua yhtiömuodon muutoksen jälkeen, saa myyjä luovutusvoiton kokonaan verovapaana. Tässä tapauksessa sekä yrittäjä että jatkaja vältyisivät veroseuraamuksilta.

Jos kauppahinnaksi olisi sovittu summa, joka on 50 prosenttia tai vähemmän yrityksen käyvästä arvosta, täytyisi luovutuksensaajan maksaa lahjaveroa. Esimerkiksi, jos kauppahinnaksi tulisi 11 000 euroa eli noin 20 prosenttia käyvästä arvosta, lahjana verotettaisiin $55\,705 - 11\,000$ eli 44 705 euroa. Tämä aiheuttaisi

yrittäjän jatkajalle perintö- ja lahjaveroasteikon (taulukko 1) perusteella seuraavanlaiset veroseuraamukset: $1\,700 \text{ euroa} + 10\% * 19\,705 \text{ euroa} = 3\,670,50 \text{ euroa}$.

Taulukko 1. Lahjaveroasteikko ensimmäisessä veroluokassa. (Perintö- ja lahjaverolaki 19a§)

Verotettavan osuuden arvo euroina	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
5000–25 000	100	8
25 000–55 000	1700	10
55 000–200 000	4 700	12

Lahjoitukseen on mahdollista myös hyödyntää perintö- ja lahjaverolain mukaista sukupolvenvaihdoshuojennusta. Yrityksen ostajalle jää huojennuksen jälkeen veroja maksettavaksi 1 130,56 euroa (LIITE1). Tämän lisäksi myös luovuttajalle tulisi luovutusvoittoa kauppahinnasta vähennetty hankintameno, joka tässä tapauksessa tosin jäisi tappion puolelle (11 000 euroa – 11 365 euroa). Toiminimessä luovutusvoitto lasketaan mukaan sen vuoden elinkeinotoiminnan tuloihin. Mikäli toiminimi olisi muutettu yli kymmenen vuotta sitten jo henkilö- tai osakeyhtiöksi, olisi luovuttajan saama luovutusvoitto kokonaan verovapaata.

7.3 Veroseuraamukset eri luovutustavoille

Siitä huolimatta, että kohdeyrityksen sukupolvenvaihdos tehdään lahjaluonteisella kaupalla, kokoon taulukkoon 2 tiivistelmän erilaisten luovutustapojen veroseuraamuksista. Taulukon 2 esimerkeissä oletetaan, että sukupolvenvaihdoksessa voidaan hyödyntää huojennusta perintö- ja lahjaverolain mukaan. Tämän mukaan siis jatkajan ei tarvitse maksaa lahjaveroa, jos kauppahinta ylittää 50 prosenttia

yrittäjän käyvästä arvosta. Veroseuraamukset on laskettu taulukossa 2 sillä oletuksella, että yritys on henkilöyhtiö tai osakeyhtiö, sillä toiminimessä ei ole mahdollista hyödyntää tuloverolain mukaista sukupolvenvaihdoshuojennusta.

Taulukko 2. Eri luovutustapojen veroseuraamukset osakeyhtiössä ja henkilöyhtiöissä.

	Kauppakäypään hintaan	Kauppahinta yli 75 % käyvästä arvosta	Kauppahinta yli 50 % käyvästä arvosta	Kauppahinta alle 50 % käyvästä arvosta	Vastikkeeton luovutus	Kauppahinta yli 50 % + tuloverolain mukainen huojenus
Kauppahinta % käyvästä arvosta	100 %	81 %	51 %	20 %	0 %	51 %
Kauppahinta €	55 705	45 000	28 410	11 000	0	28 410
Jatkajan lahjaverot €	0	0	0	1 130,56 *	1 482,56 **	0
Jatkajan varainsiirtovero (1,6 %) €	891,28	720	454,56	176	0	454,56
Myyjän luovutusvoitto €	33 423	27 000	17 046	6 600	0	17 046
Luovutusvoitosta maksettava vero (30 % ja yli 30 000€:sta 34 %) €	11 363,82	8 100	5 113,80	1 980	0	0

Kokonais- verorasitus	12 255,10	8 820	5 568,36	3638,56	1 482,56	454,56
--------------------------	-----------	-------	----------	---------	----------	---------------

*Ks. **Liite 1**

Ks. **Liite 2

Niin kuin taulukosta 2 voi nähdä, tuloverolain mukaisen sukupolvenvaih-
doshuojennuksen avulla nykyinen yrittäjä välttyisi merkittävilta veroseuraamuk-
silta, kunhan kauppahintana on yli 50 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta. Tau-
lukko 2 osoittaa myös, että mitä suurempi kauppahinta yrityksellä, sitä suurem-
masta luovutusvoitosta yrittäjää verotettaisiin. Lahjaverolaskelmat jatkajalle ovat
esitelty tarkemmin liitteissä 1 ja 2.

7.4 Kohdeyrityksen yritysmuodon muuttaminen

Jotta kohdeyrityksen yrityskaupassa voidaan hyödyntää tuloverolaissa olevaa su-
kupolvenvaihdohujennusta, täytyy yritysmuoto vaihtaa henkilö- tai osakeyhti-
öksi tarpeeksi ajoissa. Tasejatkuvuuden avulla yritysmuodon pystyy muuttamaan
ilman veroseuraamuksia, joten tutkimuksessa käyn läpi yrittäjän mahdollisuuksia.
Esimerkkilaskelmat lasken lahjaluonteisella kaupalla, jossa myyntihintana on 51
prosenttia yrityksen käyvästä arvosta.

7.4.1 Toiminimi avoimeksi yhtiöksi

Yrittäjä selviää ilman veroseuraamuksia yritysmuodon muutoksessa, jos hän jat-
kaa toimintaa samoista kirjanpitoarvoista. Jos yrittäjä haluaa muuttaa yrityksensä
avoimeksi yritykseksi, hänen täytyy ottaa yhtiökumppani mukaan yritystoimin-
taan. Yhtiökumppanille tulisi mahdollisuuksien mukaan kertoa mahdollisimman
pian tulevasta sukupolvenvaihdoksesta ja kysyä, hyväksyykö tämä jatkajan tule-
vaksi yhtiökumppanikseen. Uuteen yhtiösopimukseen tulee laittaa maininta, että
yrityksen varat ja velat ovat siirtyneet uuteen avoimeen yhtiöön kirjanpitoarvois-

taan. Yrittäjien on myös tehtävä perustamisilmoitus Y-tunnuksen hankintaa varten.

Jos toiminimi muutetaan avoimeksi yhtiöksi ja omistajanvaihdos tehdään ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut yrityksen muutoksesta, ei sukupolvenvaihdoksessa voi hyödyntää tuloverolain mukaista sukupolvenvaihdoshuojennusta. Kymmenen vuoden omistussääntö ei siis täyty huojennusvaatimuksista, vaikka yrittäjiä verotetaan tuloverolain eikä elinkeinolain perusteella. Muuten huojennukseen vaadittavat seikat täyttyvät, sillä yrityksen jatkaja on luopujan tytär ja yritys luovutetaan kokonaan kerralla. Silti kohdeyrityksellä on siinä mielessä hyvä tilanne, että yrittäjä on jatkamassa yrityksessä vielä jopa sen kymmenen vuotta, joten huojennusten hyödyntäminen omistajanvaihdoksessa on mahdollista, jos toimiin aletaan mahdollisimman pian. Yritysmuodon muutos ei siltikään vaikuta perintö- ja lahjaverolain huojennukseen, jossa jatkajalle ei tule lahjaveroa maksettavaksi, jos kauppahinta ylittää 50 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta.

Myynnistä aiheutuva luovutusvoitto on tässä tapauksessa sama yrittäjälle kuin toiminimisessä yritysmuodossa. Niinpä myyntihinnan ollessa 28 410 euroa ja hankintameno-olettaman ollessa 11 364 euroa, tulee yrittäjän luovutusvoitoksi 17 364 euroa. Yrittäjälle luovutusvoitto on tuloverolaki 45 §:n pääsäännön mukaan veronalaista tuloa kokonaan ja siitä maksetaan valtiolle veroa 30–34 prosenttia (Veronmaksajat, viitattu 26.4.2017). Yrittäjä joutuisi siis näin ollen maksamaan luovutusvoitostaan veroa $17\,364 \text{ euroa} \cdot 30\%$ eli 5 209,20 euroa. 30 prosenttia siksi, koska luovutusvoiton määrä on pienempi kuin 30 000 euroa, joka on rajana 30 prosentin ja 34 prosentin välillä. Jos yritys olisi muutettu avoimeksi yhtiöksi jo yli kymmenen vuotta ennen sukupolvenvaihdosta, olisi luovutusvoitto kokonaan verovapaata.

Kun yrittäjä muuttaa yritystään avoimeksi yhtiöksi, voi hän ottaa yhtiökumppanikseen toiminnan jatkajan. Tällä tavoin jatkaja saa ainakin todennäköisesti hyvän kuvan yrittäjänä olemisesta, jonka jälkeen hänellä on hyvät valmiudet jatkaa yrityksen toimintaa. Jatkaja tarvitsisi avointa yhtiötä varten myös uuden yhtiökumppanin, mikä siis onnistuisi kohdeyrityksessä, sillä jatkajan puoliso tulisi yhtiö-

kumppaniksi. Jos jatkajalle ei löytyisi yhtiökumppania yrittäjän luovuttaessaan oman osuutensa jatkajalle, katsottaisiin yrityksen purkautuneen. Eli avoimessa yhtiössä täytyy olla vähintään kaksi yhtiömiestä koko ajan.

7.4.2 Toiminimi kommandiittiyhtiöksi

Jos yrittäjä muuttaa yrityksensä kommandiittiyhtiöksi, hänen täytyy itse ruveta yrityksen vastuunalaiseksi yhtiömieheksi, että hän välttyisi veroseuraamuksilta. Myös toiminimen varat ja velat täytyy siirtää kommandiittiyhtiöön sellaisinaan. Kommandiittiyhtiön vaatimuksena on, että yrittäjän täytyy hankkia vähintään yksi äänetön yhtiökumppani. Halutessaan yrittäjä voi myös ottaa useammankin äänettömän yhtiömiehen mukaan toimintaan, mutta hänen on hyvä ilmoittaa hyvissä ajoin kaikille yhtiömiehille tulevasta sukupolvenvaihdoksesta ja varmistaa, että kaikki hyväksyvät jatkajan yritykselle ja tulevaksi yhtiökumppanikseen. Myös kommandiittiyhtiössä, kuten avoimessa yhtiössä, yhtiömuutoksesta pitää tehdä perustamisilmoitus ja saada näin uusi Y-tunnus.

Sukupolvenvaihdostilanteessa syntyy luovutusvoittoa yrittäjälle samalla tavalla kuin avoimen yhtiön yhtiöosuutta luovuttaessa. Samoin kommandiittiyhtiössä luovutusvoitto on kokonaan yrittäjälle pääomatuloa, josta hänen on maksettava 30–34 prosenttia veroa. Eli maksettavan veron määrä on täsmälleen sama kuin avoimen yhtiön kohdalla. Jos yhtiömuotoa olisi muutettu yli kymmenen vuotta ennen myyntiä, olisi yrityksen myynti myyjälle täysin verovapaata.

Ja myös kommandiittiyhtiössä, kuten avoimessa yhtiössä, on yrittäjällä mahdollisuus ottaa jatkaja mukaan yhtiön toimintaan yrityskumppanina, kun yhtiömuoto muutetaan toiminimestä kommandiittiyhtiöksi. Kommandiittiyhtiössä täytyy kuitenkin olla aina vähintään yksi äänetön yhtiömies. Jos jatkaja siis haluaa vastuunalaiseksi yhtiömieheksi, täytyy yrityksen löytää vielä lisäksi äänetön yhtiömies. Mikäli jatkaja ja yrittäjä ovat molemmat yrityksessä vastuunalaisina yhtiömiehinä sekä yrityksellä on joku kolmas henkilö äänettömänä yhtiömiehenä, on yritykselle mahdollista vaihtaa omistajaa ilman uuden yhtiökumppanin etsimistä. Yrittäjä vain luovuttaa osuutensa jatkajalle, minkä seurauksena jatkaja olisi yrityksen ainut

vastuunalainen yhtiömies. Kohdeyritykseen voisi sopia tämäkin, jos vaikka jatkajan puoliso ryhtyisi äänettömäksi yhtiömieheksi.

7.4.3 Toiminimi osakeyhtiöksi

Yrittäjän täytyy itse merkitä kaikki osakeyhtiön osakkeet, kuten tasejatkuvuus edellyttää, että hän välttyy yritysmuodon muuttamisen aikana veroseuraamuksilta. Toiminimen kirjanpitoarvoista pitää jatkaa osakeyhtiön kirjanpitoa. Yritysmuotona osakeyhtiö ei vaadi muiden yhtiökumppaneiden mukaan ottamista. Perustamisilmoituksella yritys saa uuden Y-tunnuksen. Kohdeyritykselle sopii myös tämä yhtiömuoto, sillä se ei vaadi ylimääräisen yhtiömiehen mukaanottoa.

Myös tämän yritysmuodon sukupolvenvaihdostilanteessa muutos vaikuttaa niin, että myyjää verotetaan tuloverolain mukaan elinkeinoverolain sijasta. Jos yrittäjällä on mahdollisuus omistaa osakeyhtiön osakkeet yli kymmenen vuotta ennen osakkeiden jatkajalle luovuttamista, voidaan omistajanvaihdoksessa hyödyntää tuloverolain mukaista sukupolvenvaihdoshuojennusta. Myös tässä tapauksessa muut ehdot täyttyvät kuten avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä. Ilman huojennusta yrittäjän ansaitsemaa luovutusvoittoa verotetaan pääomatulona, josta yrittäjälle tulee maksettavaksi 30–34 prosenttia. Yrittäjälle kertyisi siis yhteensä veroja maksettavaksi 17 364 euroa * 30 % eli 5 209,20 euroa. Tässä tapauksessa jatkaja on kuitenkin oikeutettu perintö- ja lahjaverolain mukaiseen huojennukseen.

Henkilöyhtiöiden myynnistä poiketen osakeyhtiön myynnistä aiheutuu ostajalle toimitusvelvollisuus varainsiirtoverosta, jonka suuruus on 1,6 prosenttia kauppahinnasta. Mikäli siis kohdeyritys myytäisiin 28 410 euron hinnalla, joutuu hän maksamaan varainsiirtoveroa 454,56 euroa. Näin ollen ostajalle tulisi kaupan kokonaishinnaksi yhteensä 28 864,56 euroa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Sukupolvenvaihdosta ajatellen kohdeyrityksellä on hyvä tilanne: yritykselle on löytynyt jatkaja, joka aikoo jatkaa yrityksen toimintaa ja tulevalla yhtiökumppanilla on myös alaa vastaava koulutus. Kohdeyritys on myös erittäin tuttu entuudestaan jatkajalle. Osittain verohuojennuksia varten sukupolvenvaihdokseen on myös vielä hyvin aikaa, mikä tekee asian kohdeyritykselle hyväksi. Eli oikein toteutettuna sekä luopuja että jatkaja voivat säästyä huomattavilta veroseuraamuksilta.

Yrityksen luovuttaminen tulee tapahtumaan lahjaluonteisella kaupalla. Luovutus hinnaksi paras olisi hieman yli 50 prosentin yrityksen käyvästä arvosta, jolloin jatkajan ei tarvitse maksaa lahjaveroa kokonaan ja hänen on helpompi aloittaa uutena yrittäjänä yrityksessä taloudellisesti. Luopujallekin tilanne on erinomainen, sillä hänen ei tarvitse luopua yrityksestä aivan täysin ilman mitään korvausta, mutta yritys pysyy silti lähipiirissä tyttären ja hänen puolisonsa kanssa.

Toiminimi yritysmuotona ei ole välttämättä kaikkein paras vaihtoehto sukupolvenvaihdostilanteessa. Yrittäjälle tulevaa luovutusvoittoa verotetaan toiminimessä ansio- ja pääomatulona, kun taas kaikissa muissa yritysmuodoissa verotus tapahtuu pelkästään pääomatuloina. Lahjaluontoisessa kaupassa syntyy kohdeyritykselle luovutusvoittoa 17 046 euroa, jos kauppahinta on 51 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta. Progressiivisen verotuksen takia ansiotulojen verotus on kevyempää kuin pääomatulojen, jos ansiotulojen määrä alittaa 45 000 euroa. Tällä hetkellä ansiotulojen määrä alittaa 45 000 euroa, vaikka luovutusvoittoon lisätään toiminimen tilikauden tulos. Tästä huolimatta pääomaverotus todennäköisesti tulee olemaan kannattavampi verotusmuoto, sillä oletettavasti yrityksen arvo ja tulos tulee kasvamaan tulevina vuosina. Näin ollen kohdeyrityksen kannattaisi muuttaa yritysmuotoaan avoimeksi yritykseksi, kommandiittiyrietykseksi tai osakeyrietykseksi minimoidakseen verotuksen.

Yritysmuodon muuttaminen osakeyhtiöksi toiminimestä voisi olla erinomainen vaihtoehto, jos yrittäjä ei halua ottaa ulkopuolista yhtiömiestä yrityksen toimintaan mukaan. Kohdeyrityksessä olisi jatkajan ja koko yrityksen kannalta parempi

kuitenkin, jos jatkaja tulisi yrityksen toimintaan mukaan jo ennen sukupolvenvaihdosta esimerkiksi toisena vastuullisena yhtiömiehenä avoimeen yhtiöön. Immosen ja Lindgrenin teoksen (2009, 3) mukaan jatkajan olisi hyvä olla perehtynyt täydellisesti yrityksen toimintaan, johtamiseen ja päätöksentekoon ennen oman itsenäisen yrittäjyyden alkamista. Yrittäjä siis voisi muuttaa yrityksen avoimeksi yhtiöksi, jolloin jatkaja pääsisi yrityksen toimintaan mukaan ja harjoittelemaan yrittäjän mukana yrityksen pyörittämistä konkreettisesti sekä kantamaan vastuuta yrityksen tilasta. Avoin yhtiö on myös parempi kuin kommandiittiyhtiö, johon tarvitsisi myös äänettömän yhtiömiehen, vaikka periaatteessa jatkajan puoliso voisi olla myös äänetön yhtiömies. Suosittelen silti avointa yhtiötä, jossa yrittäjä ja jatkaja voivat molemmat olla vastuunalaisia yhtiömiehiä ja sukupolvenvaihdoksen jälkeen jatkajan puoliso voi tulla toiseksi yhtiömieheksi. Halutessaan he voivat myös muuttaa yrityksen osakeyhtiöksi myöhemmin.

Hyödyntääkseen kaikki mahdolliset huojennukset, yrityksen kannattaisi ryhtyä toimiin mahdollisimman pian. Tuloverolain mukaan vaaditaan kymmenen vuoden omistusaika siitä hetkestä, kun yritys on muutettu toiminimestä henkilöyhtiöksi tai osakeyhtiöksi, että on mahdollista saada sukupolvenvaihdoshuojennus. Eli optimaalisessa tilanteessa toiminimi muutettaisiin avoimeksi yhtiöksi vähintään kymmenen vuotta ennen suunniteltua sukupolvenvaihdosta. Mahdollisesti sitten vielä omistajanvaihdoksen lähestyessä avoin yhtiö voitaisiin muuttaa osakeyhtiöksi, jolloin alkuperäinen omistaja voisi jäädessään eläkkeelle myydä jäljellä olevan osuutensa kauppahinnalla, joka olisi 51 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta. Tällaisessa tapauksessa luopuja välttyisi luovutusvoiton veroseuraamuksilta kokonaan ja jatkaja lahjaveroilta. Luopuja saisi vähän ylimääräistä eläkepäiville ja jatkaja saisi toimintakykyisen yrityksen omaan omistukseen kohtuullista korvausta vastaan.

Parhaimpana vaihtoehtona ehdottaisin siis yritysmuodon muuttamista ainakin aluksi kymmenen vuotta ennen sukupolvenvaihdosta avoimeksi yhtiöksi, ja sen jälkeen mahdollisesti osakeyhtiöksi, jos elämäntilanne ja muut tekijät sitä vaativat. Näin on mahdollista toteuttaa sukupolvenvaihdos mahdollisimman pienin veroseuraamuksin. Yrittäjän ja jatkajan on kuitenkin hyvä keskustella sukupolven-

vaihdokseen liittyvistä seikoista keskenään ja valita heille mieluisin tapa. Kohdeyrityksen kohdalla myös jatkajan ja hänen puolisonsa on tärkeä keskustella mahdollisesta tavasta toteuttaa sukupolvenvaihdos. Verottajalta kannattaa pyytää ennakkoon sitovaa kannanottoa yrityksen arvoa määrittäessä sekä verojen laske-
misessa.

9 POHDINTA

Opinnäytetyössä oli tavoitteena selvittää, kuinka rakennusalalla toimivassa toimimimuotoisessa yrityksessä olisi mahdollista suorittaa sukupolvenvaihdos mahdollisimman kevein veroseuraamuksin. Yrittäjän kanssa käydyissä keskusteluissa rajattiin pois vaihtoehdot luovuttaa yritys käypään arvoon ja täysin vastikkeetta. Lahjaluonteinen kauppa jäi parhaaksi vaihtoehdoksi, joka sopii myös hyvin, koska yritys jää jatkajan myötä perheen pariin.

Aloitin tutkimuksen tutustumalla yrityksen tilinpäätöstietoihin ja määritin niiden avulla yrityksen arvon, jota tarvitsin verotietojen laskemisessa yritykselle. Laskelmien ja yrityksen tilanteen perusteella oli helppo tulla johtopäätökseen, että yritys kannattaa muuttaa kymmenen vuotta ennen sukupolvenvaihdosta avoimeksi yhtiöksi tai osakeyhtiöksi huojennusten hyväksi käyttämistä varten.

Opinnäytetyön aihe osoittautui aika lailla odotetunlaiseksi siinä mielessä, että aiheesta oli tehty useita tutkimuksia jo valmiiksi ja niiden avulla löysi materiaalia helposti. Vaikeuksia työssä teetti yrityksen tarkan arvon määrittäminen, sillä pelkästään annetuilla tilinpäätöstiedoilla on mahdoton saada yritykselle tarkkaa arvoa, joten laskelmat ovat lähinnä suuntaa-antavia. Kohdeyrityksessä sukupolvenvaihdoksen lopulliseen toteuttamiseen on myös vielä yli kymmenen vuotta aikaa, joten yrityksen arvo voi muuttua vielä paljon, mikä lisää tulosten suuntaantavuutta. Tästä huolimatta uskon, että työstä on yrittäjälle paljon apua. Työssä on paljon tietoa sukupolvenvaihdoksen suunnittelusta, verotuksesta ja yritysmuodon muuttamisesta. Varsinkin yritysmuodon muuttamisen ajankohtaan työstä on varmasti apua. Ja näillä neuvoilla yrittäjä varmasti löytää mieleisen tavan toteuttaa sukupolvenvaihdos. Veroseuraamusten minimoimiseksi ehdotan vakaasti, että kannattaa kysyä ammattilaisen mielipide ennen varsinaista suorittamista.

Vaikka valittu aihe olikin odotetunlainen, kesti opinnäytetyöprosessi turhan kauan. Kommunikointi yrittäjän kanssa ei aina toiminut toivotulla tavalla, mikä itsessään jo lisäsi työn kestämisäikää. Myös omalta kohdalta olisi voinut olla tarkemmin asialla ja ajaa työtä eteenpäin. Aiheesta tuli kuitenkin lopulta opittua hyvin ja sukupolvenvaihdosta on hyvä lähteä toteuttamaan.

Omistajanvaihdokset ovat aina yksityiskohtaisia, joten suoraan tätä työtä ei voi soveltaa muihin yrityksiin. Mutta joiltain osin samankaltaisiin tilanteisiin tästä voisi ottaa mallia. Esimerkiksi tuloverolainmukaista sukupolvenvaihdoshuojennusta ei voida soveltaa minkäänlaisessa toiminimuotoisessa yrityksessä, joten yritysmuodon muuttaminen saattaa keventää muidenkin toiminimellä toimivien yritysten veroseuraamuksia sukupolvenvaihdostilanteessa.

Jatkoaiheena sukupolvenvaihdoksiin voisi olla vaikka yritysanalyysin tekeminen sukupolvenvaihdoksen jälkeen eli kuinka yritys on lähtenyt kehittymään sukupolvenvaihdoksen jälkeen. Myös perintönä toteutettu sukupolvenvaihdos voisi olla mahdollinen tapa toteuttaa jatkotutkimus. Sukupolvenvaihdos on kuitenkin käsitteenä niin laaja, että siitä löytyy varmasti monia eri näkökulmia ja tapoja toteuttaa tutkimus.

LÄHTEET

Hakala, J.T. 2004. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Helsinki. Gaudeamus.

Heinonen, J. 2005. Yrityksen sukupolven- ja omistajanvaihdos. Käsikirja luopujille ja jatkajille. Pieksämäki: Tietosanoma.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15-16. uud. painos. Helsinki. Tammi.

Immonen, R. & Lindgren, J. 2006,2009. Onnistunut sukupolvenvaihdos. Helsinki: Talentum.

Juusela, J. & Tuominen, S. 2010. Sukupolvenvaihdoksen verotus. Helsinki: WSOYpro.

Lakari, T. & Engblom, A. 2009. Käytännön sukupolvenvaihdos. Yritysrakenteetja verotus. Keuruu: Otava.

Lakari, T. 2009. Yritystoiminnan lopettaminen ja sukupolvenvaihdos. Helsinki: Verotieto.

L 21.7.2006/624. Osakeyhtiölaki 6:1§ Viitattu 1.10.2016 Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L6P1>

L 21.7.2006/624. Osakeyhtiölaki 6:17§ Viitattu 1.10.2016 Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L6P17>

L 21.7.2006/624. Osakeyhtiölaki 6:21§ Viitattu 1.10.2016 Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L621>

L 21.7.2006/624. Osakeyhtiölaki 6:2§ Viitattu 1.10.2016 Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L6P2>

L 21.7.2006/624. Osakeyhtiölaki 6:8§ Viitattu 1.10.2016 Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L6P8>

L 12.7.1940/378. Perintö- ja lahjaverolaki 55§ 8.12.1994/1110 Viitattu: 16.8.2016 Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1940/19400378>

L 12.7.1940/378. Perintö- ja lahjaverolaki 56§ 29.4.1994/318 Viitattu: 16.8.2016 Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1940/19400378>

L 1535/1992 Tuloverolaki 48§ Viitattu 9.8.2016 Saatavilla:
<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

L 1535/1992 Tuloverolaki 7§ Viitattu 9.8.2016 Saatavilla:
<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

L 1535/1992 Tuloverolaki 8§ Viitattu 9.8.2016 Saatavilla:
<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

L 1535/1992 Tuloverolaki 46§ Viitattu 11.10.2016 Saatavilla:
<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

L 1535/1992 Tuloverolaki 24§ Viitattu 11.10.2016 Saatavilla:
<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

L 29.11.1996/931 Varainsiirtoverolaki 20§ Viitattu 9.8.2016 Saatavilla:
[http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960931?search\[type\]=pika&search\[pika\]=varainsiirtovero](http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960931?search[type]=pika&search[pika]=varainsiirtovero)

Perheyrittäjäbarometri 2015. viitattu 26.12.2016
https://ek.fi/wp-content/uploads/Perheyrittäjäbarometri_2015-3.pdf

Rakennusteollisuus 2017. Tietoa työvoimasta rakennusalalla. Viitattu 10.3.2017
<https://www.rakennusteollisuus.fi/Tietoa-alasta/Tyoelama/Tietoja-tyovoimasta-rakennusalalla/>

Royer, S., Simons, R., Boyd, B. & Rafferty, A. 2008. Promoting Family: A Contingency Model of Family Business Succession. *Family business review* 21 (1),15–30.

Tomperi S. 2014. *Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu*. Helsinki: Sanoma pro.

Varamäki E, Heikkilä T, Tall J, Viljamaa Anmari & Länsiluoto A. 2013. Omistajan vaihdoksen toteutus ja onnistuminen ostajan ja jatkajan näkökulmasta. Seinäjoen Ammattikorkeakoulu, viitattu 23.12.2016

Verohallinto 2013. Yrityksen sukupolvenvaihdos verotuksessa. Viitattu 6.8.2016, 16.8.2016, 5.10.2016, 11.10.2016, 12.10.2016. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Sukupolvenvaihdos/Yrityksen_sukupolvenvaihdos_verotuksessa\(27260\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Sukupolvenvaihdos/Yrityksen_sukupolvenvaihdos_verotuksessa(27260))

Veronmaksajat Korjattu 5.12.2016. Myyntivoitto eli luovutusvoitto. Viitattu 26.4.2017
<https://www.veronmaksajat.fi/Sijoittaminen/Myyntivoitto-eli-luovutusvoitto/>

Akavan erityisalut 2011. Yritysmuodon valinta ja verotus. Viitattu 24.8.2016, 30.8.2016 ja 29.9.2016

http://www.akavanerityisalat.fi/edunvalvonta/ammatinharjoittaja_yrittaja/yritysmuodon_valinta_ja_verotus

Yrittäjät 2015. Arvonmääritys. Viitattu 22.10.2016 ja 2.11.2016

<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/omistajan-ja-sukupolvenvaihdos/arvonmaaritys-316987>

Yrittäjät 2016. Osakeyhtiön verotus. Viitattu 4.10.2016

<https://www.yrittajat.fi/varsinais-suomen-yrittajat/salon-yrittajat/a/yrittajan-abc/verotus/elinkeinoverotus/osakeyhtion-verotus-321148>

Yrittäjät. 2015. Sukupolvenvaihdoksen verotus. Viitattu 9.8.2016

<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/omistajan-ja-sukupolvenvaihdos/verotus-omistajanvaihdoksissa/sukupolvenvaihdoksen>

Yritys-Suomi 2007. Osakeyhtiö. Viitattu 27.9.2016

<https://www.yrityssuomi.fi/osakeyhtio>

Liite 1.

Perintö- ja lahjaverolain osittainen sukupolvenvaihdoshuojennus, kauppahinta 11 000 euroa.

Kun kauppahintana on noin 11 000 euroa eli noin 20 prosenttia käyvästä arvosta, lahjana verotettaisiin 55 705 euroa – 11 000 euroa eli 44 705 euroa.

Kohdeyrityksen spv-arvo:

$40\% * 55\,705 \text{ euroa} = 22\,282 \text{ euroa}$.

Lahjan suhteellinen osuus saannosta:

$44\,705 \text{ euroa} / 55\,705 \text{ euroa} = 0,8025 \text{ eli } 80,25\%$.

Lahjan suhteellinen osuus yritysvarallisuudesta:

$80,25\% * 55\,705 \text{ euroa} = 44\,705 \text{ euroa}$.

Lahjan suhteellisen osuuden perusteella laskettu yritysvarallisuuden spv-arvo:

$40\% * 44\,705 \text{ euroa} = 17\,882 \text{ euroa}$.

Lahjavero käyvästä arvosta	3 670,50
----------------------------	----------

Lahjavero spv-arvosta	1 130,56
-----------------------	----------

Erotus I	2 539,94
----------	----------

(Käyvästä arvosta ja spv-arvosta perittävän lahjaveron erotus)

Erotus II	3 670,50-850	2 820,5
-----------	--------------	---------

(Käyvistä arvosta perittävän lahjaveron ja 850 euron erotus)

Käyvän arvon perusteella määriteltävästä verosta vähennetään erotuksista pienempi (Verohallinto 2010, hakupäivä 14.4.2017). Näin siis saadaan maksuunpan-
tavaksi veron määräksi $3\,670,50$ euroa $- 2\,539,94$ euroa $= 1\,130,56$ euroa.

Liite 2.

Perintö- ja lahjaverolain osittainen sukupolvenvaihdoshuojennus, kauppahintana 0 euroa.

Tilanteessa, jossa kauppahintana on = euroa eli kauppa syntyy vastikkeetta, verotetaan luovutuksensaajaa lahjasta yrittäjältä. Tässä tapauksissa lahjaveroa maksetaan yrityksen käyvästä arvosta eli 55 705 eurosta.

Kohdeyrityksen spv-arvo:

$$40 \% * 55\,705 \text{ euroa} = 22\,282 \text{ euroa}$$

Lahjan suhteellinen osuus saannosta:

$$55\,705 \text{ euroa} / 55\,705 \text{ euroa} = 1 \text{ eli } 100 \%$$

Lahjan suhteellinen osuus yritysvarallisuudesta:

$$100 \% * 55\,705 \text{ euroa} = 55\,705 \text{ euroa}$$

Lahjan suhteellisen osuuden avulla laskettu yritysvarallisuuden spv-arvo:

$$40 \% * 55\,705 \text{ euroa} = 22\,282 \text{ euroa}$$

Lahjavero käyvästä arvosta	1 770,50
----------------------------	----------

Lahjavero spv-arvosta	1 482,56
-----------------------	----------

Erotus I	287,94
----------	--------

(käyvästä arvosta ja spv-arvosta perittävän lahjaveron erotus)

Erotus II	1770,50 – 850	920,50
-----------	---------------	--------

(käyvästä arvosta perittävän lahjaveron ja 850 euron erotus)

Käyvistä arvosta määrättävästä verosta vähennetään erotuksista pienempi (verohallinto 2010, hakupäivä 18.4.2017). Näin siis saadaan maksuunpantavaksi veron määräksi $1\,770,50$ euroa $- 287,94$ euroa $= 1\,482,56$ euroa.